Ազգ
Azg armenian daily
21 ՕԳՈՍՏՈՍ 1999 ՇԱԲԱԹ # …4 (1890)

Շվեյցարիայում սառեցվել են Բերեզովսկու բոլոր բանկային հաշիվները

ԺՆԵՎ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: Ցյուրիխի «Ֆակտս» շաբաթաթերթի հավաստմամբ, օգոստոսի 19-ին Շվեյցարիայի ավելի քան 20 բանկերում սառեցվել են Բորիս Բերեզովսկու շուրջ 100 մլն ֆրանկի հաշիվները: Ֆեդերալ դատախազության ներկայացուցիչ Դոմինիկ Ռայմոնը, հաստատելով բանկային հաշիվների սառեցման փաստը, հրաժարվել է նշել սառեցված գումարի կոնկրետ թիվը, ինչպես նաեւ հաշվեհամարների տերերի անուններն ու բանկերի անվանումները: Ինչպես երեւում է, «Անդավա» եւ «Ֆորյուս սերվիս» ընկերությունները լավ օրեր չեն ապրում: Բեռնցի փաստաբան Հանս Պետեր Ինենին, որը Բորիս Բերեզովսկու վստահված անձն է, «Ֆակտս» շաբաթաթերթում հրապարակված հարցազրույցում ընդունել է, որ եւ այդ ընկերությունների դեմ ուղղված ֆեդերալ դատախազության գործողությունները, եթե նույնիսկ նրանց չեն զրկել գործնական գործառնություններ վարելու հնարավորությունից, համենայն դեպս, զգալիորեն բարդացրել են դրանք:

ՊԵՏԲՅՈՒՋԵ

Արմեն Դարբինյան. «Ես եղել եմ բացարձակապես ճիշտ»

«Հաղթող քաղաքական ուժի փիփուրներից ԱԺ-ում կարշածներին» պատասխան

ՆԱՐԻՆԵ ԴՈՒԼՅԱՐՅԱՆ

Ազգային ժողովում Արմեն Դարբինյանի կառավարության ծրագրած եւ մասամբ իրականացված 1999 թ. պետբյուջեի մասին օրենքում լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարելու նոր կառավարության օրենքի նախագիծն է, որի քննարկումը հարուցել է «Միասնություն» դաշինքի որոշ գործիչների թեժ գնահատականներ, դժգոհության թիրախում նախկին վարչապետ, ներկայիս էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյանն է. ՌԴ տնտեսական ճգնաժամի ազդեցության թերագնահատումից մինչեւ «հանցավոր անկարգապահության» ամբաստանություններ են հնչում: Մասնագիտական եւ քաղաքական քննադատական որակավորումները տրվում են նաեւ որոշ ներկայիս նախարարների շուրթերից, ինչպես պետական եկամուտների նախարար Անդրաս Այվազյանի եւ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանի: «Ազգը» դիմեց Արմեն Դարբինյանին պատասխանի ակնկալիքով՝ որտե՞ղ է թաքնված իր կառավարության թերացումների շան գլուխը, կամ եթե այդպիսիք չկան՝ հետզհետե ակտիվացող քննադատության շան գլուխը: Ի վերջո, եթե բեմում հայտնվում է ատրճանակ, ապա պետք է կրակի: Մի՞թե քավության նոխազի հերթական որոնում է:

– «Միասնություն» դաշինքի որեւէ բացասական կարծիք, որոշում կամ վերաբերմունք մեր կառավարության գործունեության մասին կամ՝ կապված բյուջեի ծրագրավորման հետ ես չեմ ստացել, եւ նման կարծիք չկա: Կա դաշինքի առանձին անդամների այդօրինակ կարծիք: Ես խորհուրդ կտայի այդ մարդկանց առավել խորը տիրապետել հարցին եւ ապա միայն գնահատականներ տալ: Չեմ կարծում, թե նրանք, ովքեր տալիս են այդպիսի գնահատական, դրա իրավունքն ունեն: Առավել հստակ՝ դրա իրավունքը նրանք չունեն, իսկ եթե անհասկանալի հարցեր կան, թող դիմեն կառավարությանը եւ լսեն: Որոշ քաղաքական խաղի գործիչներ իրենց գոյատեւման միակ հնարավորությունը տեսնում են ներկայիս իշխանություններին հաճոյանալու եւ ցանկացած նախորդներին ոտնահարելու մեջ: Դա թույլ գործիչների դիրքորոշում է, ճակատագիր, ես նրանց կբնորոշեմ որպես քաղաքական խաղի գործիչներ, քանզի քաղաքականության մեջ ոչինչ չանելով, որեւէ բան չձեռնարկելով՝ քննադատելը միշտ էլ դյուրին է: Քննադատությունն ունի հստակ նպատակ՝ իրենց մասին հայտարարել, իրենց մասին հիշատակումը մեկ անգամ եւս ԶԼՄ-ներում կարդալ եւ իրենց ծանոթ-բարեկամներին ցույց տալ: Ես նման նպատակ չունեմ: Բայց նման գործիչներին խորհուրդ կտամ շատ ավելի ողջամիտ եւ սառնասիրտ վերաբերել քաղաքական գործընթացներին՝ վեր նայել:

Տես ♦ էջ 2

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Կ. Պոլսո հայոց պատրիարքարանը շատ միջոցներ է ձեռնարկում

Կ. Պոլսո հայոց պատրիարքարանից տեղեկացնում են, որ հարցումները հաստ շարունակվում են զոհերն ստուգելու պատրիարքարանական հրապարակում եւ Պոլսի մյուս հայկական եկեղեցիներում: Կ. Պոլսից տեղեկացնում են նաեւ, որ հայր Զաքարիայի գլխավորությամբ տեղի հայ համայնքի երիտասարդներից 15 հոգանոց փրկարար ջոկատ է կազմվել, որն այժմ մասնակցում է աղետի գոտում տարվող փրկարարական աշխատանքներին: Անձամբ հայր Զաքարիան հաջողվել է փլատակների տակից փրկել երկու ամսական մի մանկիկի, որի մայրն առայժմ չի գտնված: Ստամբուլի հայերը մի փոքր շարժական խոհանոց են հիմնադրել Իզմիթում, որն օրական 1500 մարդու սնունդ է ապահովում:

Ինչպես քաղաքի մյուս հիվանդանոցները, ծանրաբեռնված է աշխատում նաեւ Եդիկուլեում գտնվող սբ. Փրկիչ հայկական հիվանդանոցը, որն աղետի գոտուց ժամանած հիվանդներին ընդունելուց եւ բժշկական օգնություն ցույց տալուց զատ, աղետի գոտի է ուղարկել ավելի քան 6000 դոլար արժողությամբ դեղամիջոցներ ու բժշկական սարքավորումներ:

Պատրիարքարանից տեղեկացնում են նաեւ, որ երեկ երեկոյան Մեսրոպ արք. Մութաֆյանն էկումենիկ եկեղեցական ժողով է հրավիրել, որին մասնակցել են Հունաց ուղղափառ եկեղեցու պատրիարքության, կաթոլիկ եկեղեցու, Ասորական եկեղեցու, Անգլիկան եկեղեցու, Հայ կաթոլիկ ու ավետարանական եկեղեցիների եւ այլ հոգեւոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Երկու ժամ տեւած զրույցի արդյունքում հոգեւոր առաջնորդները ձեռնամուխ են եղել աղետից տուժածներին օգնության համաձայնեցված ծրագրի մշակմանը: Իր սեփական միջոցներից հայոց պատրիարքարանը շուրջ 7000 ԱՄՆ դոլարի նյութական օգնություն է հատկացրել այդ նպատակով: Միեւնույն ժամանակ հարկ է նշել, որ Կ. Պոլսո պատրիարքությանը, քաղաքի 9 եկեղեցիներին ու հայոց հիվանդանոցին երկրաշարժից հասցված վնասը կազմում է շուրջ 1,2 մլն դոլար:

Պատրիարքարանն ամեն ժամ նյութական օգնության առաջարկություններ է ստանում Հայաստանից ու սփյուռքահայ այլ գաղութներից:

ԱՐԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Բանկիրներին ոչ ոք չի պատրաստվում կախաղան հանել

Նրանց առաջարկվում է միայն ձեռք մեկնել գործարար ձեռնարկատերերին

Հայաստանի բանկային աշխարհի առաջին ջութակները երեկ հանդիպեցին վարչապետ Վազգեն Սարգսյանին կառավարության ձվաձեւ սեղանի շուրջ: Հանդիպումը բացեց Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, որին երկրորդեց ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը, ու թեեւ բանկիրների սեղանի եւ վարչապետի անդրանիկ այս հանդիպմանը մասնակցում էին արտադրական ենթակառուցվածքների աշխատանքը համակարգող նախարար Վահան Շիրխանյանը, գյուղատնտեսության նախարար Գագիկ Շահբազյանը (առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարար Հայկ Գեւորգյանը բացակա էր), Վազգեն Սարգսյանն անձամբ խոստովանեց, որ ՀՀ բանկային համակարգը գործում է ինքնանպատակ եւ ինքն իրեն է վերարտադրում: Վազգեն Սարգսյանը մեջբերումներ կատարեց գործարար ձեռներեցների հետ իր ունեցած վերջին հանդիպումից, որ բանկային համակարգի հասցեին ոչ բարյացակամ խոսքեր էին ասվել: Առանց աղ ու պղպեղի այդ մեջբերումները հանգում են նրան, որ Հայաստանում անհնար է ոչ միայն փոքր ու միջին, այլեւ խոշոր ձեռներեցների համար ողջամտության սահմաններում գտնվող պայմաններով վարկեր ձեռք բերել՝ բարձր են տոկոսադրույքները, մեծ գրավները եւ վարկերի տրամադրման ժամկետները՝ կարճ:

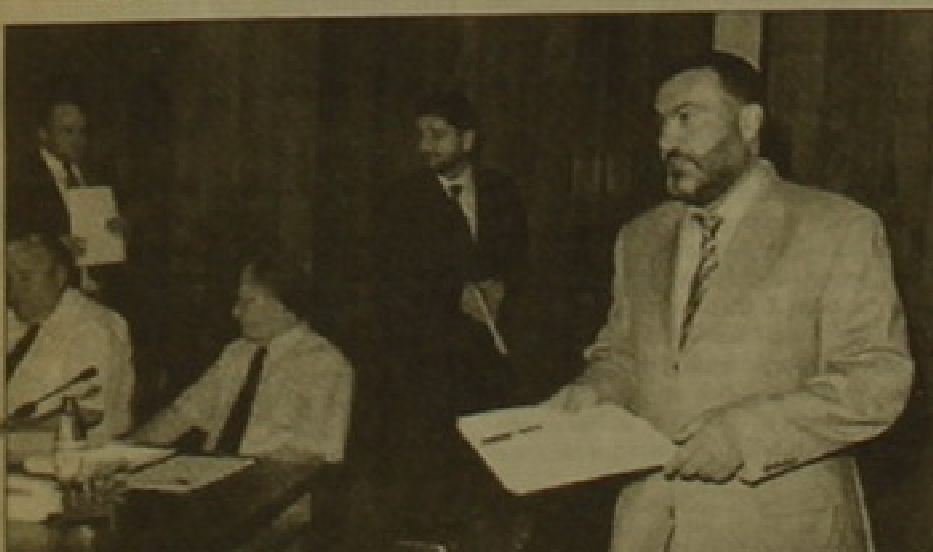

Վազգեն Սարգսյանը յուրովի հաստատեց այս միտքը. Տավուշի գինու գործարանի համար ինքն անձամբ չի կարողացել կես մլն դոլարի վարկ գտնել, այնինչ մարդն ապրում է խաղողի արտադրությամբ եւ դրանից բխող գինեգործությամբ ու նոր-նոր ոտքի կանգնող ծխախոտի ցանքատարածություններով: Գինու իրացման խնդիր չկա, բայց անգամ Վազգեն Սարգսյանին չի հաջողվել գտնել այդ կես մլն դոլար վարկը, այն պարագայում, երբ երաշխիքը վարչապետի խոսքն էր: Բանկիրներին վարչապետի խոսքից առավել գործնական երաշխիքներ են պետք:

Տես ♦ էջ 8

Երկրաշարժից Թուրքիայի տնտեսական վնասը կարող է կազմել 20-25 մլրդ դոլար

ԱՆԿԱՐԱ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒԶ: Թուրքիայում իսկական խուճապ առաջացրեց Բոսֆորի համալսարանի սեյսմաբանական կենտրոնի ղեկավար Ահմեդ Իշիքարի այն հայտարարությունը, թե հնարավոր է նոր ուժեղ երկրաշարժ: Այս երկրի միլիոնավոր քաղաքացիներ աղետից տուժած շրջաններում, ինչպես նաեւ Անկարայի եւ այլ քաղաքների բնակիչներ անցած գիշեր փողոցներում են անցկացրել:

Մինչդեռ արտասահմանյան մի շարք պետությունների ներկայացուցիչներ դժգոհություն են հայտնում, որ Թուրքիայում վատ է կազմակերպվում օգնության համար այստեղ ժամանող ինքնաթիռների ընդունումը, ձգձգվում է փրկարարների ուղարկումը աղետի շրջաններ: Տեղական մամուլն իր հերթին ուշադրություն է դարձնում իշխանությունների անբավարար գործողություններին, անհրաժեշտ քանակությամբ փրկարար տեխնիկայի բացակայությանը:

Երկրաշարժից Թուրքիայի տնտեսական վնասը, ըստ նախնական տվյալների, կարող է կազմել 20-25 մլրդ դոլար: Ընդ որում, ինչպես նշում են փորձագետները, հայտնի չէ երկրաշարժի հետեւանքով ոչնչացված տասնյակ հազարավոր շենքերի ճշգրիտ արժեքը:

ԳՈՒՅԺ

Հենրիկ Լիլոյան

Սրտի վիրահատությանը հետեւած բարդություններից երեկ առավոտյան հիվանդանոցում, 67 տարեկան հասակում, իր մահկանացուն կնքեց դիվանագետ, լրագրող, Հայաստանում միջազգային տուրիզմի զարգացման երախտավոր, պետական-կուսակցական գործիչ, մեր թերթի բեղուն հեղինակներից Հենրիկ Ցոլակի Լիլոյանը:

Մինչեւ հիվանդանոց գնալը, շուրջ 1,5 ամիս առաջ, հանգուցյալը գրեթե ամենօրյա կապի մեջ էր խմբագրության հետ: Մոսկվայից հետեւելով մանավանդ ռուսական ու ֆրանսիական մամուլին, հատկապես տարածաշրջանային զարգացումների նկատմամբ իսկական լրագրողի եւ քաղաքական վերլուծողի հետաքրքրությունը բնավ չդավաճանեց նրան: Նյութեր եւ ինֆորմացիա էր առաջարկում, ճշգրտում ծեծի տակ եղած տեղեկատվությունը, բազմաթիվ հոդվածներ ստորագրում հատկապես մեր միջազգային էջի համար: Եվ բնական էր այդ հետաքրքրությունը: Քանզի 1956 թ. Երեւանի պետհամալսարանի շրջա-

նավարտ դառնալուց հետո տարբեր թերթերում ունեցած աշխատանքային հմտությունը, ՀԿԿ կենտկոմում վարած պաշտոնները, Ֆրանսիայում ԽՍՀՄ դեսպանատանը որպես առաջին քարտուղար ծառայությունը, տուրիզմի բնագավառում ղեկավար դիրքերում ձեռք բերած հարաբերությունները նրա մեջ ձեւավորել էին խորագիտակ քաղաքական վերլուծաբանին, իրատեսի, կյանքին ու մարդկանց ինչ-որ տեղ հումորով մոտեցող, անհանգիստ բնավորության տեր մարդու, որի կենսափորձն ու գիտելիքները դեռեւս երկար կարող էին ծառայել մեր մամուլին ու հասարակական մտքին: Ավաղ, սակայն, որ իր կողակցին՝ Սեդա Դանիելյանին անժամանակ կորցնելուց հետո, նրա առողջությունն ուղղվեց դեպի վայրընթաց, եւ...

Մխիթարական է միայն, որ նրա որդին՝ Տիգրան Լիլոյանը, նույնպես շնորհալի լրագրող եւ տեղեկատվության ասպարեզում ակտիվ գործիչ, շարունակում է հայրիկի գործը մեծ ձեռնհասությամբ, աշխատակցելով նաեւ մեր թերթին:

Մեր խորազգաց ցավակցությունը հանգուցյալի զավակներին՝ Տիգրանին եւ Նինային, մյուս հարազատներին, ընկերներին:

digitised by A.R.A.R.@

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ավետիս հայ խաղողագործներին

Որը կարող է այնքան էլ վարդագույն չլինել

Մոտենում է խաղողահավաքի ժամանակը, եւ հայ խաղողագործներին տագնապ է պատել: Անցած տարվա աշխուժացումից հետո, որի պատճառը ֆրանսիական «Պեռնո Ռիկար» ընկերությունն էր՝ ձեռք բերելով Երեւանի կոնյակի գործարանի բաժնետոմսերը. ֆրանսիական տնօրենությունը շուրջ 7,8 մլն դոլար ծախսեց խաղողի մթերումների վրա՝ գյուղացիական տնտեսություններին խոստանալով տարեցտարի ավելացնել խաղողի գնման ծավալները ու հարաբերությունները դնել հստակ պայմանագրային հիմունքների վրա, այսօր խաղողագործներն անհանգստանում են, թե իրենց բերքը դարձյալ կմնա առանց իրացման: «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում օրերս տպագրվեց բաց նամակ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանին, ուր խաղողագործների անունից բողոք էր հայտնվում նույն ֆրանսիական տնօրենությանը, թե Երեւանի կոնյակի գործարանն անակնկալ նվազեցրել է ոչ միայն գնման ծավալը, այլեւ որոշ բարձր շաքարայնություն ունեցող խաղողատեսակներ չի գնում իսպառ:

Երեւանի կոնյակի գործարանն այս տարվա համար նախատեսել է իրոք շատ ավելի համեստ մթերումների ծավալ՝ առավելագույնը 18 հազար տոննա: Դեռեւս հունիսին ֆրանսիական տնօրենությունը հայտնեց, որ իրենց լիովին բավական է նաեւ 10 հազար տոննան, եւ միայն հայրենի կառավարությանն ընդառաջելով նրանք համաձայնել են լրացուցիչ 8 հազար տոննա եւս մթերել: Այն ժամանակ Երեւանի կոնյակի գործարանից հայտնեցին, որ կմթերվի 4 տեսակ խաղող՝ «Ռկածիթելի», «Սխալի», «Ոսկեհաս» եւ «Գառան դմակ»: «Ազգը» որոշեց հետաքրքրվել՝ փոփոխության չե՞ն ենթարկվել արդյոք ֆրանսիական տնօրենության ծրագրերը այգեգործների բողոքի «բաց նամակից» հետո, եւ ի՞նչ գներով է պատրաստվում գործարանը մթերել խաղողը: 98 թ. խաղողի մթերման միջին գինը 1 կգ-ի համար 114 դրամ էր, այգեգործների շրջանակում երկյուղներ կան, թե այս տարի խաղողը կմթերվի կիլոգրամը 60-70 դրամով:

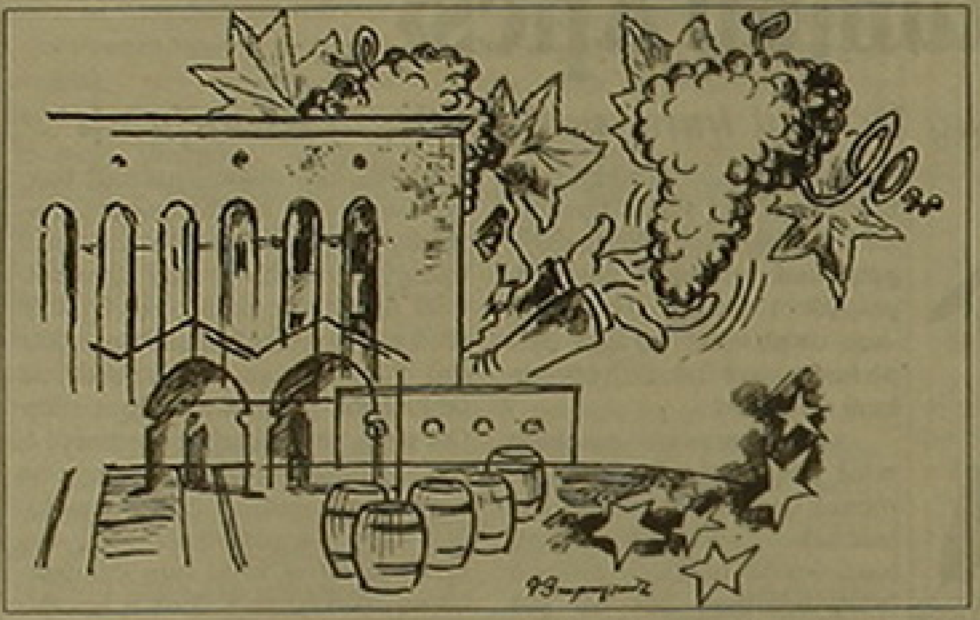

Երեւանի կոնյակի գործարանը 1 կգ խաղողի համար կվճարի 90 դրամ

Գործարանից «Ազգին» հայտնի դարձավ, որ մթերման ենթակա խաղողի տեսակները համալրվել են երկուսով. ընկերությունը կգնի նաեւ «Կանգուն» խաղողատեսակը՝ կոնյակի արտադրության համար, ինչպես նաեւ «Արենի»՝ գինեգործության: Խաղողը գյուղացիները կարող են հանձնել ընկերության մասնաճյուղերում եւ գինու կետերում՝ Այգեվան, Բուրաստան (Արարատի մարզ), Շահումյան (Երեւան), Արմավիր (քաղաք), Արմավիր (գյուղ) եւ Արաքս (դարձյալ Արմավիրի մարզ): «Արենի» տեսակի խաղողը գնահատվում է առավել բանկ՝ հիբրեւ մեկնարկային գին սահմանվել է 1 կգ-ի համար 105-120 դրամ, բայց մեկ նախապայմանով՝ եթե այգեգործը փոխադրման ծախսերը կատարում է անձամբ: Այստեղ շեշտենք, որ ֆրանսիական տնօրենությունը մտադիր է գնել միայն Վայոց ձորի մարզի «Արենին»: Մնացյալ 5 խաղողատեսակները կոնյակագործության համար կմթերվեն մեկնարկային 90 դրամով: Երեւանի կոնյակի գործարանն իր պահանջներն առավել խստացնում է՝ պատճառաբանելով դա հայկական կոնյակի որակի պահպանման մտահոգությամբ. խաղողը պետք է լինի բարձրորակ, շաքարայնությունը 17 տոկոսից ոչ ցածր եւ 22 տոկոսից ոչ բարձր: Այս պայմաններին համապատասխանելու դեպքում ԵԿԳ-ն խոստանում է վճարել անմիջապես մթերակայանում՝ խաղողն ընդունելուց հետո:

Ակնհայտ է, որ հայ խաղողագործներին անցած տարվա համեմատ առավել դժվար ժամանակ է սպասվում, քանզի բավական աներեւակայելի գարունը եւ ամռան սկիզբը, մեր խաղողագործության ընդհատված ավանդույթը բարձրորակ եւ ընտրովի խաղողի փոքր քանակ կարող է ապահովել: Հայ այգեգործները չունեն նաեւ իրենց արտադրանքի շաքարայնությունը որոշելու համապատասխան լաբորատոր սարքավորումներ: Դժվար է հավատալ, որ խաղողի մթերակայաններում կլինեն չափիչ ճշգրիտ սարքեր: Բենզինի գների բարձրացումն էլ առավել կդժվարացնի բեռնափոխադրման ծախսերի հոգումը, այսինքն՝ խաղողի ինքնարժեքը կբարձրանա, իսկ մթերման գինը ընդհակառակը՝ կնվազի:

«Գրեյթ Արարատը» կմթերի 5 հազար տոննա նույն գնով

Հայ-կիպրական «Գրեյթ Արարատ» ընկերությունը, որն անցած տարի մթերել էր 13 հազար տոննա խաղողից ավելի, այս տարի իր 2 մթերակայանում՝ Էջմիածնում եւ Արարատում, պատրաստվում է մթերել 5 հազար տոննա խաղող, «Ազգին» հայտնեց ընկերության գլխավոր տնօրեն Տիգրան Արզականցյանը: Իրենք կմթերեն նույն գնով, ինչ Երեւանի կոնյակի գործարանը: Տիգրան Արզականցյանը նշեց, որ 5000 տոննա խաղողը «Գրեյթ Արարատը» կմթերի սեփական հնարավորություններով, բայց եթե ՀՀ կառավարությունը եւ բանկերը նպաստավոր պայմաններով վարկ տրամադրեն, ապա իրենք պատրաստ են մթերել հավելյալ 10 հազար տոննա խաղող: Բանկերի հետ բանակցություններն առայժմ արդյունավետ չեն: Բայց բարեբախտաբար հույս կա, որ «Գրեյթ Արարատը» եւ գինի, կոնյակ արտադրող այլ ընկերությունները մրցակցային դաշտ կստեղծեն խաղողի մթերման ոլորտում եւ հոռետեսությամբ թույլ չեն տա համակվել մեր խաղողագործներին:

Ն. ԳԻԼՔԱՐՅԱՆ

Արմեն Դարբինյան. «Ես եղել եմ բացարձակապես ճիշտ»

Սկիզբը էջ 1

Երբ իրենք հաղթող քաղաքական ուժի փրփուրների վրա իրենց զգում են քաղաքականապես պատասխանատու, ապա այդ պատասխանատվությունը թող վերցնեն իրենց վրա եւ քաղաքականապես անպատասխանատու հայտարարություններ չանեն: Սա իմիջիայլոց, իսկ մեր առաջ քաշած հարցի վերաբերյալ նշեմ. բյուջեն ծրագրավորվել է բացարձակապես ճիշտ, եւ այն փոփոխությունները, որոնք այսօր առաջարկվում են ԱԺ-ին, ոչ միայն չեն նվազեցնում բյուջեն, այլեւ ավելացնում են: Ծախսերը 376,7 մլն դրամով, եկամուտներն առավել քան 4,3 մլրդ դրամով, ընդ որում՝ այդ 4,3-ից հարկային եկամուտները կազմում են 3,8 մլրդ դրամ: Սա ավելացում է. բյուջեն ընդհանուր առմամբ ոչ միայն ճիշտ էր հաշվարկված, այլեւ հաշվարկված էր բացարձակապես իրատեսորեն: Վերջինիս ապացույցն է արդեն նոր, բայց կրկին մեր կառավարության ներկայացրած բյուջետային փոփոխությունների տարբերակը: 99 թ. բյուջեի հիմնական մասերի՝ եկամուտների, ծախսերի եւ դեֆիցիտի հարաբերակցությունը մնացել է նույնը: Երկրորդ՝ ես համաձայն չեմ իմ որոշ ներկա եւ նախկին գործընկերների հետ, որոնք պնդում են, թե ՌԴ ճգնաժամի ազդեցությունը մեր ֆինանսական համակարգի վրա բերագնահատվել է: Այո, ես ասել եմ, որ օրեւէ էական ազդեցություն ՌԴ ճգնաժամը Հայաստանի ֆինանսական համակարգի վրա չի ունենա: Մեկ տարի է անցել, եւ մեր ֆինանսական համակարգի վրա ՌԴ ճգնաժամն իրոք որեւէ ազդեցություն չի ունեցել, մի անգամ եւս կրկնում եմ այս նույն բառերը:

Ի՞նչ է նշանակում ճգնաժամի ազդեցություն ֆինանսական համակարգի վրա, դա պետք է բերեր սղաճի եւ ազգային արժույթի արժեզրկման: Մեզ մոտ ՌԴ ճգնաժամից հետո չնախատեսված սղաճ տեղի չունեցավ, ՀՀ դրամը ոչ միայն չարժեզրկվեց, այլ առավել արժեւորվեց եւ ԱՊՀ մյուս երկրների արժույթների համեմատ հաստատեց իր կայունությունը, ինչն արդյունք է Կենտրոնական բանկի եւ կառավարության համակարգված քաղաքականության: Ես եղել եմ բացարձակ ճիշտ, ինչն ապացուցվեց ֆինանսական համակարգի հետագա ընթացքով: Այժմ անդրադառնանք ՌԴ ճգնաժամի ազդեցությանը տնտեսության միկրոհամակարգի վրա: Իհարկե, այն ձեռնարկությունները, արտադրողները, որոնք իրացնում էին իրենց արտադրանքը ՌԴ եւ հարակից շուկաներում, վնասներ կրեցին: Բացի այդ, ամսական շուրջ 9-12 մլն դոլար մասնավոր գումարների փոխանցում էր տեղի ունենում դեպի Հայաստան եւ այդ գումարների զգալի մասը ՌԴ-ից էր: Այդ գումարների ներհոսքը սահմանափակվեց, եւ Հայաստանում իրոք նվազեց վճարունակ պահանջարկը, բնակչության ընդհանուր եկամուտները նվազեցին: Արդյունքում մեր բյուջեի եկամտային մասը 17 մլրդ դրամի պակաս ունի, բայց սա արդեն հարկային մարմինների խնդիրն է՝ հավաքագրել բյուջեում ամրագրված գումարները: Չէ՞ որ մենք գիտենք, որ հարկային դաշտը մինչեւ վերջ բացահայտված չէ, ստվերային տնտեսությունն ունի դեռեւս բավական մեծ ծավալներ: Իմ գնահատմամբ, ողջ տնտեսության 40 տոկոսը ստվերային է: Պետական եկամուտների նախարարությունը պետք է կենտրոնանա այս խնդիրների վրա եւ կարողանա չեզոքացնել բացասական այն ազդեցությունը, որ ՌԴ ճգնաժամն ունեցավ Հայաստանի տնտեսության միկրոհամակարգի վրա:

Չեր մասնանշած իմ ներկա գործընկերներից պետական եկամուտների նախարար Սմբատ Այվազյանն էր նշում, որ ՌԴ ճգնաժամի ազդեցությունն իմ կողմից թերագնահատվել է: Միգուցե այս մասով թերագնահատված է, բայց չի թերագնահատված պետական եկամուտների նախարարության վրա դրված խնդիրը:

Սեպտեմբերի վերջին Շեւարդնաձեն կայցելի Հայաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի վերջին Հայաստան է այցելելու Վրաստանի նախագահ Է. Շեւարդնաձեն: Այս մասին այսօր տեղեկացրել է Վրաստանի արտգործնախարարությունը: Երեւանում կքննարկվեն երկկողմ կապերի ընդլայնման հարցեր: Երկու երկրների ղեկավարները կանդրադառնան նաեւ հոկտեմբերին Վրաստանում կայանալիք տնտեսական համաժողովի նախապատրաստման խնդիրներին: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, այս համաժողովի գաղափարը ծագել է ԱՄՆ պետքարտուղար Մ. Օլբրայթի հետ Հարավային Կովկասի 3 նախագահների հանդիպման ժամանակ: Համաժողովին մասնակցելու են ԵԱՀԿ-ի, ՄԱԿ-ի, ՆԱՏՕ-ի ներկայացուցիչները եւ 8 երկրների արտգործնախարարներ:

Օսկանյանը կմեկնի Չինաստան, Ճապոնիա, Կորեա

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը հաջորդ շաբաթվա սկզբին կսկսի իր պաշտոնական այցը արեւելաասիական տարածաշրջանի երեք երկրներ: Ըստ Հայաստանի ԱԳՆ մամլո ծառայության, արտաքին գործերի նախարարի այցը Չինաստան կտեւի 5 օր՝ օգոստոսի 24-29-ը: Օգոստոսի 29-30-ը Վարդան Օսկանյանը պաշտոնական այցով գտնվելու է Ճապոնիայում, իսկ օգոստոսի 31-ից մինչեւ սեպտեմբերի 2-ը՝ Կորեայում:

ՍԱՀԱԶԴ

Նինա եւ Տիգրան Լիլոյանները ցավով հայտնում են սիրելի հոր՝

Հենրիկ Ցոլակի Լիլոյանի

անժամանակ մահը:

Հոգեհանգիստը՝ շաբաթ, օգոստոսի 21-ին, ժ. 18-ին, Գյուլբենկյան (Կուտուզովի) փող. թիվ. 1 հասցեում:

Հուղարկավորությունը՝ կիրակի, օգոստոսի 22-ին, ժ. 14-ին, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության շենքից (Հանրապետության հրապարակ, Կառավարության տուն, 2):

Հրաժեշտի համար մուտքը բաց կլինի ժ. 12-14-ը:

Վախճանվեց փորձառու դիվանագետ, վաստակաշատ հասարակական գործիչ, պատմական գիտությունների թեկնածու

Հենրիկ Ցոլակի Լիլոյանը:

Նրա կյանքի վերջին տարիներն անխզելիորեն կապված էին Հայաստանի Հանրապետության նորաստեղծ արտաքին գործերի նախարարության հետ:

Հենրիկ Լիլոյանն այն նվիրյալ եւ գիտական մարդկանցից էր, ովքեր դիվանագետների երիտասարդ սերնդին էին փոխանցում տարիների իրենց փորձն ու գիտելիքները:

Հենրիկ Լիլոյանն իր գրչակից ընկերների հետ միասին խորապես նպաստեց հայ դիվանագիտության եւ հասարակական մտքի ճշմարտացի վերագնահատմանը:

Բազմահմուտ դիվանագետի, ազնիվ քաղաքացու, բարի ու սրտակից ընկերոջ հիշատակը դեռ երկար կմնա նրան ճանաչողների սրտերում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ցավակցություններ

▪ Արմենպրեսի ֆոտոլրատվական ծառայության կոլեկտիվը խորը վշտով ցավակցում է գործընկեր Տիգրան Լիլոյանին նրա հոր՝ վաստակաշատ լրագրող **Հենրիկ Լիլոյանի** մահվան կապակցությամբ:

▪ «Տիգրան Մեծ» տպարանի տնօրենությունը եւ ողջ աշխատակազմը ցավակցում են պրն Տիգրան Լիլոյանին եւ մյուս հարազատներին՝

Հենրիկ Լիլոյանի

մահվան կապակցությամբ:

Ցավակցություն

«Տիգրան Մեծ» տպարանի տնօրենությունն ու ողջ աշխատակազմը վշտակցում են իրենց աշխատակցուհի Զոյա Աբաջյանին, ամուսնու՝

Լյովա Աբաջյանի

վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Շ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային սարքաւորումը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Ամեն ամառ, հուլիս-օգոստոս ամիսներին, բուհական ընդունելության քննությունների ստվերը ծածկում է շոգից առանց այն էլ նվաղած բոլոր մյուս իրադարձությունները՝ հասարակական-քաղաքական կյանքի մասնակի կամ լիակատար խավարում առաջ բերելով: Լրագրողները, հասարակական, քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները հավատարմագրման կարեւոր եւ պատասխանատու գործընթաց անցնելով՝ կրթության նախարարության հետ համատեղ ազատ, արդար եւ խիստ թափանցիկ քննություններ են

գլուխ բերում, աչալուրջ հսկում կենտրոնացված քննությունների ընթացքը բոլոր առարկաների գծով՝ որպես կանոն արտակարգ իրադարձություններ չարձանագրելով, հետո կրթության նախարարն ասուլիս կամ ասուլիսներ է հրավիրում՝ քննություններն ամփոփելու համար: Այս տարի թափանցիկ քննություններն ընթացան նախորդ երկու տարիների սցենարով. ՀՀ նախագահն այցելեց ԵՊՀ՝ համոզվելու, որ քննասենյակներում ամեն ինչ կարգին է, լրատվամիջոցները բարեխղճորեն արձանագրեցին քննությունների արդյունքները տարբեր փուլերում (որ առարկայից քանի գերազանց, քանի անբավարար գնահատական է նշանակված եւ այլն): Երեկ վերջապես քննությունների նախնական արդյունքները եւ դիտարկումները ներկայացրեց կրթության նախարարության ղեկը համակարգի ամենափոփոխուն շրջանում ընդունելության քննություններից առաջ ստանձնած նախարար Էդվարդ Ղազարյանը: Վերջնական ամփոփումը նախատեսված էր նույն օրը, ժամը 17-ին եւ, ըստ սահմանված կարգի, կհրապարակվի այսօր՝ օգոստոսի 21-ին:

ԲՈՒՀԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ամառային տաքը դիմորդներին շատ նեղեց

Դիմորդների 30 տոկոսը «կտրվել» է

Պետպատվերի շրջանակում կենտրոնացված կարգով քննություններին մասնակցել է մոտ 17 հազար դիմորդ՝ հանձնելով ընդհանուր առմամբ 25890 քննություն, որից 3613-ը (մոտ 14 տոկոս), անբավարար արդյունքով, ասել է թե՝ դիմորդների 30 տոկոսը քննություններից «կտրվել» է: Անբավարար գնահատականների «չեմպիոնը» օտար լեզվի գրավոր քննությունն է (մոտ 39 տոկոս), երկրորդ եւ երրորդ տեղերում համապատասխանաբար 29 եւ 24 տոկոսով հայոց պատմությունը եւ հայոց լեզվի գրավորն են, հետո գալիս են ընդհանուր պատմությունը եւ բնագիտական առարկաները՝ 18-19 տոկոս անբավարար արդյունքով:

Թռուցիկ դիտարկումներ անցողիկ միավորների վերաբերյալ

Մի շարք մասնագիտությունների գծով (քիմիա, բնապահպանություն, կենսաֆիզիկա եւ այլն) անցողիկ միավորը շոշափելիորեն՝ 4-5 միավորով ընկել է (22-25 միավոր), ֆիզիկամաթեմատիկական մասնագիտությունների «բլոկում» նախորդ տարվա համեմատ տարբերությունը չնչին է, «ամենամրցութային»՝ կիրառական մաթեմատիկա եւ ինֆորմատիկա մասնագիտության պարագայում անցողիկ միավորը չի փոխվել (36 միավոր), բանասիրական մասնագիտությունների դեպքում նվազել է 1-2, անգլերենի դեպքում՝ 1 (58 միավոր), գերմաներենի դեպքում՝ 4 միավորով (53 միավոր): Արեւելագիտական մասնագիտությունների անցողիկ շեմը գրեթե չի փոխվել, քաղաքագիտության վարկը բարձրացել է 2 միավորով (55), հավասարվելով «միջազգային հարաբերություններ»-ին: Բժշկական ինստիտուտում անցողիկ միավորն իջել է 2-3 միավորով (բուժական եւ ստոմատոլոգիայի ֆակուլտետներում՝ 36, դեղագործականում՝ 33 միավոր): Բրյուսովի անվան ինստիտուտում էապես նվազել է թարգմանչական գործի անցողիկ շեմը (50 նախորդ տարվա 58-ի դիմաց), ճարտարագիտական համալսարանում եւ մանկավարժական ինստիտուտում ընդհակառակն բարձրացել:

Այս տվյալները, պրն Ղազարյանի գնահատմամբ, վկայում են, որ ֆիզիկայի եւ քիմիայի առարկայական հանձնաժողովներն աշխատել են «բավական խիստ», գերմաներենի, հայոց լեզվի բանավոր եւ անգլերեն առարկաների հանձնաժողովները՝ «որոշ չափով խիստ»: Լուրջ եզրակացություններն ապագայի խնդիր համարելով, նախարարը գոհունակություն հայտնեց, որ մեդալակիրները, հատկապես ԵՊՀ-ում, իրենց արդարացրել են՝ «ամուր դիրքեր գրավելով» պետպատվերի հատվածում:

Կիսաանցողիկ միավորներ եւ գանգատարկումներ

Մաքուր (նույն պարամետրերով միավորներով եւ առարկաների հերթականությամբ), կիսաանցողիկ դիմորդների թիվը, «բարեբախտաբար, մեծ չէ՝ 44-45 հոգի», փոխարենը մեծ է հարաբերական (նույն միավորով) կիսաանցողիկ դիմորդների թիվը (մոտ 250), որոնց ընդունվելը խիստ կասկածելի է: Թափուր տեղերի թիվը սուղ է՝ 8 տեղ, որից 6-ը՝ գյուղատնտեսական ակադեմիայում, 1-ը՝ մանկավարժական ինստիտուտում եւ վերջինը՝ ճարտարագիտական համալսարանում:

Գանգատարկվել է աշխատանքների 7,8 տոկոսը (2000 աշխատանք), որոնցից 500-ի պարագայում գնահատականները փոխվել են (430-ը բարձրացել, 70-ը իջել), հանձնաժողովների թույլ տված «խոտանը» ցածր է՝ 1,8 տոկոս: Առաջին եւ երկրորդ կարգի հաշմանդամների, զոհված ազատամարտիկների երեխաների համար նախատեսված պահուստային ֆոնդը՝ 100 տեղ, գրեթե ամբողջությամբ օգտագործվել է, 68-ը երեւանցիների կողմից: Պետպատվերի շրջանակում 90 տեղ հատկացված է արտերկրի հայ համայնքներին, 30-ը Ղարաբաղին (վերջնական արդյունքներն առայժմ անհայտ են): Այսօր կհրապարակվեն ինչպես պետպատվերով ընդունված ուսանողների ցուցակները, այնպես էլ, ծնողներին եւ դիմորդներին կողմնորոշելու համար՝ մրցույթից դուրս մնացած դիմորդների եւ վճարովի տեղերի թվերն ըստ մասնագիտությունների:

Կենտրոնացված քննությունների լույսն ու ստվերը

«Ազգի» հարցին պատասխանելով, պրն Ղազարյանը կարծիք հայտնեց, թե «կենտրոնացվա՞ծ, թե՞ տեղային (բուհական) քննություններ» այլընտրանքը նախարարության լուծելու խնդիրը չէ. քննությունների կարգը սահմանում է կառավարությունը, իսկ նախարարությունը «քննությունների ոչ թե մուտքով, այլ ելքով պետք է զբաղվի»: Կենտրոնացված քննությունների համակարգը վերանայելու տարբեր վարկածներ կան: Անձամբ նախարարը հարմար է դիտում ընդունելության քննությունները դպրոց տեղափոխելու տարբերակը՝ խստացված եւ, առարկաների թվի առումով, ընդլայնված տարբերակով: Ըստ նրա, կարելի է բուհին վստահել դպրոցական ավարտական քննությունների արդյունքներով մրցույթ կազմակերպելու գործառույթը՝ վերապահելով առավել մրցութային մասնագիտությունների պարագայում որոշակի անցողիկ շեմ սահմանելու իրավունքը: Ուշագրավ է նաեւ անկախ, արտագերատեսչական ծառայություն, օրինակ, գիտելիքների գնահատման կենտրոն ստեղծելու տարբերակը, որի միջոցով դիմորդները կարող են ճշտել իրենց տեղը բուհական համակարգում: Կենտրոնացված համակարգը, նախարարի կարծիքով, գերադասելի է քննությունների վերահսկելիության առումով, և սակայն խոցելի՝ սեփական «կոնտինգենտի» ընտրությունից բուհին օտարելու տեսանկյունից:

Պրն Ղազարյանն ափսոսանք հայտնեց, որ քննությունների ընթացքում երեւանյան տաքը վնասեց դիմորդներին՝ յուրաքանչյուր քննության ընթացքում 8-9 հոգու ուշագնացության պատճառ դառնալով:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՌԱՋԻԿԱ

Ռոբերտ Քոչարյանը Յալթայում կմասնակցի միջազգային համաժողովի

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը կմասնակցի «Բալթյան-Սեւծովյան համագործակցություն. դեպի առանց տարանջատման գծերի 21-րդ դարի ինտեգրացված Եվրոպա» միջազգային համաժողովին, որը կկայանա սեպտեմբերի 10-11-ին Յալթայում: Համաժողովում, որ կազմակերպվել է Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի նախաձեռնությամբ, ներկայացված կլինեն միայն այն պատվիրակությունները, որոնք կգլխավորեն պետության բարձրագույն դեմքերը: Ինչպես հայտնեց Հայաստանում Ուկրաինայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն, համաժողովի շրջանակում պլանավորված է նաեւ Հայաստանի եւ Ուկրաինայի նախագահների երկկողմ հանդիպում:

Համաժողովի գլխավոր խնդիրն է Բալթյան-Սեւծովյան տարածաշրջանում քաղաքական, տնտեսական եւ մարդասիրական համագործակցության քննարկումը, փորձի փոխանակում քաղաքական եւ տնտեսական բարեփոխումների իրականացման եւ եվրոպական ու հյուսիսատլանտյան կառույցներում ինտեգրացման գործում, հետագա համագործակցության ուղիների սահմանում տարածաշրջանային կայունության եւ 21-րդ դարի միացյալ Եվրոպայի անվտանգության տեսանկյունից:

Ըստ պրն. Բոժկոյի, հատուկ ուշադրություն է դարձվելու նրան, որպեսզի Եվրոպայում անվտանգության ապագա կառուցվածքի հարցերում Բալթյան-Սեւծովյան տարածության երկրները դիտվեն որպես համաեվրոպական գործընթացի անխզելի մաս:

Սեպտեմբերի 2-ը պետք է վերածվի համաժողովրդական տոնի ԼՂՀ-ում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐԿ: Օգոստոսի 20-ին ԼՂՀ կառավարությունում տեղի ունեցավ ԼՂՀ պետական անկախության հռչակման 8-րդ տարեդարձի տոնակատարության կազմակերպման եւ համակարգման կառավարական հանձնաժողովի անդրանիկ նիստը: Ինչպես հայտնեց հանձնաժողովի նախագահ, ԼՂՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Արմեն Սարգսյանը նախատեսվում է այս անգամ տոնակատարության միջոցառումներին տալ նոր որակ, ընդգծել դրանց ազգային բնույթը: «Սեպտեմբերի 2-ը պետք է վերածվի համաժողովրդական տոնի», հայտարարեց Ա. Սարգսյանը: Հանձնաժողովի նիստում քննարկվեցին տոնի առթիվ կազմակերպվող հասարակական, սպորտային եւ մշակութային միջոցառումների անցկացման, ինչպես նաեւ դրանց լուսաբանման հետ կապված խնդիրներն ու առաջարկությունները: Հանձնաժողովի նիստին մասնակցում էին նաեւ ԼՂՀ շրջանների վարչակազմերի ներկայացուցիչները:

ԼՈՌԻ

Մարզպետը գնահատեց տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատանքները

Լոռու մարզում Հենրիկ Քոչինյանը օգոստոսի 19-ի երեկոյան անցկացրեց մամլո ասուլիս, որը նվիրված էր ՀՀ վարչապետի սելեկտորային խորհրդակցությունից հետո անցած ժամանակահատվածում պետական կառավարման համակարգի եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատանքների ամփոփմանը, տարբեր ոլորտներում եւ բնակավայրերում վարձավճարների, հարկերի եւ պետական բյուջեի եկամուտների ընթացքին: Գնահատական տրվեց տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատանքին: Նշվեցին այն համայնքների ղեկավարների անունները, ովքեր իրենց պարտականությունները կատարելիս շիբերացել են: Խոսելով կապիտալ շինարարության մասին, մարզպետը նշեց, որ ինչպես մյուս ոլորտներում, այնտեղ եւս բյուջեով նախատեսվում են որոշակի սահմանափակումներ: Այսօրվա տվյալներով շուրջ 800 մլն դրամի չափով մարզում կկրճատվեն կապիտալ շինարարության ծրագրերը: Հենրիկ Քոչինյանը նշեց, որ հատկապես ուշադրության կենտրոնում կլինի դպրոցաշինության ծավալների պահպանումը, տեղեկացնելով, որ առաջիկա օրերին մարզում 5 դպրոց կհանձնվի շահագործման: Զգալի աշխատանքներ են կատարվել մայրուղիների շինարարության բնագավառում: «Լոռի ՃՇՇ» ՊՓԲ-ի ջանքերով գրեթե ավարտվել է Վանաձոր-Ալավերդի ճանապարհի նորոգումն ու ասֆալտապատումը, ծավալուն աշխատանքներ են տարվում Ալավերդի-Բագրատաշեն ճանապարհահատվածի վրա:

Մշակվել եւ ֆինանսների ու քաղաքաշինության նախարարություններին են ներկայացվել 2000 թ. մարզի կապիտալ շինարարության ծրագրերը եւ եկող տարվա բյուջեն: Նախատեսված է Վանաձորի թիվ 22 դպրոցի կառուցումը, մրցույթ է հայտարարված թիվ 1 դպրոցի շինարարության համար: Մրցույթներ են հայտարարված նաեւ նորոգման 3 ջրագծերի կառուցման համար: Մարզպետը թվարկեց այն համայնքների անունները, որոնք բյուջեի հավաքագրման իրենց պարտականությունները վատ են կատարում (թերացած համայնքների ցուցակները կհրապարակվեն տեղական թերթերում):

Հիմնարկ-ձեռնարկությունների ընդհանուր պարտքը պետությանը կազմում է շուրջ 1,5 մլրդ դրամ: «Ես գտնում եմ, որ լուրջ բացթողումներ ունեն իշխանությունները, որ ժամանակին չեն զբաղվել տվյալ ձեռնարկության գործունեությունը կազմակերպելու հարցերով», ասաց Հ. Քոչինյանը: Նա հայտնեց, որ Լոռու մարզում 13 ձեռնարկություններից որոշվել է գործարկել 5-ը. Ալավերդու «Մանես-Վալեքս», Ախթալայի հարստացուցիչ ֆաբրիկան, Ստեփանավանի «Պլազմա» գործարանը, Վանաձորի «Ավտոգենմաշը», «Շափյուղան» եւ Սպիտակի վերելակաշինական գործարանը: Լուրջ աշխատանքներ է կատարում «Պրոմեթեւս քիմռոնը»: Այսօր 157 շինարար է աշխատում Վանաձորի քիմիական համալիրի 7 օբյեկտներում, իսկ 100-ից ավելի մասնագետներ կատարում են տարբեր արտադրամասերի նորոգման եւ վերակազմավորման աշխատանքներ: Առաջինը կշահագործվի ՋԷԿ-ը, այնուհետեւ քիմմանրաթելերի գործարանը, ապա քիմիական գործարանը: Մարզպետն անդրադարձավ նաեւ մարզկենտրոնի սանիտարական վիճակին եւ խմելու ջրի հետ կապված հարցերին, շեշտելով, որ այդ բնագավառներում եւս կան չլուծված խնդիրներ: Նա տեղեկացրեց, որ միանշանակ արգելվելու է փողոցային առեւտուրը եւ Վանաձորի շուկայի տնօրենի հետ պայմանավորվածություն կա սահմանափակել վարձավճարները՝ դրանով օգնելով եւ հնարավորություն տալով մարդկանց առեւտուրը կատարել շուկայի ներսում: Վերջում Հ. Քոչինյանը պատասխանեց լրագրողների հարցերին, մասնավորապես մեր այն հարցին, թե շինարարության ֆինանսավորման կրճատման հետ կապված աղետի գոտու համար բացառություններ արդյոք չե՞ն լինելու. մարզպետը պատասխանեց, որ, բնականաբար, ավելի մեղմ մոտեցում կլինի: Նա հավաստիացրեց, որ դիմելու է վճռական քայլերի, օգտագործելու է հնարավոր բոլոր միջոցները՝ գործն առաջ տանելու եւ կիսատ մնացած շինարարությունը ավարտելու համար:

Մանվել ՄԻՆԱՍՅԱՆ,
Վանաձոր

digitised by A.R.A.R.@

Բաց նամակ տարրական դասարանների ուսուցիչներին եւ տարրական կրթության հարցերով շահագրգիռ ու մտահոգ բոլոր անձանց

Ձեզ են դիմում հանրակրթական դպրոցներում գործող «Այբբենարանի» հեղինակները:

Անհրաժեշտ ենք համարում հիշեցնել, որ սույն «Այբբենարանը» 1996-97 ուստարում 5000 օրինակով փորձարկում անցավ մայրաքաղաքի եւ մարզերի մի շարք դպրոցներում: Այդ փորձաշրջանն ուսուցիչներին հնարավորություն տվեց դասագիրքը մանրակրկիտ ուսումնասիրելու եւ դիտարկելու ուսուցման բուն իսկ գործընթացում, որի արդյունքում բազմաթիվ օգտակար ու արժեքավոր դիտողությունների հաշվառումով հեղինակները բարեփոխելով «Այբբենարանը» ներկայացրին ՀՀ ԿԳՆ փորձագիտական հանձնախմբի քննությանը` գրավոր աշխատանքի համար նախատեսված երեք տետրերով:

Սույն «Այբբենարանի» հետ մեկտեղ քննարկման ներկայացվեցին նաեւ Անահիտ Արնաուդյանի եւ Վաչագան Սարգսյանի «Այբբենարանները»: Առաջինը մերժվեց, երկրորդը հեղինակի եւ նրա կողմնակիցների համառ ու անզիջում ջանքերով հաստատվեց որպես փորձնական դասագիրք, իսկ մեր «Այբբենարանը» երաշխավորվեց որպես հանրակրթական դպրոցի հիմնական դասագիրք:

Ի դեպ, Վ. Սարգսյանի «Այբբենարանը» դեռեւս 1994 թվականին համապատասխան հանձնախմբի կողմից մերժվել էր որպես հանրակրթական դպրոց մտնելու ոչ տիպային դասագիրք հետեւյալ որոշմամբ. «Վ. Սարգսյանի «Այբբենարանը» նրա մեջ տեղ գտած էական թերությունները վերացնելուց հետո երաշխավորել հրատարակության **նախադպրոցական տարիքի երեխաներին տառաճանաչ դարձնելու, մանկապարտեզում, ընտանիքում երեխաներին դպրոցին նախապատրաստելու համար**»:

Վ. Սարգսյանն իր «Այբբենարանը» փորձարկման ներկայացրեց 1998-99 ուստարում` հեռահար նպատակ ունենալով ապօրինի ճանապարհով դուրս մղելու գործող «Այբբենարանը»: Այդ նպատակի մասին հենց այդպես էլ բացահայտ գրվեց դեռեւս 1998 թվականի օգոստոսի 14-ի «Ազգ» թերթում Արմենպրեսի հաղորդագրության մեջ, ըստ որի այն ժամանակ ԿԳՆ ծրագրամեթոդական վարչության պետ Վ. Սարգսյանը նշում էր. «Հաջորդ ուսումնական տարում այս երկուսից կընտրվի այն «Այբբենարանը», որը կբռնի ուսուցիչների եւ աշակերտների քննությունը եւ, եթե հարկ լինի, **որոշ շտկումներից հետո կդառնա հիմնական դասագիրք**» (ընդգծումները մերն են):

Պարզ չէ՞, որ խոսքն անվերապահորեն վերաբերում էր Վ. Սարգսյանի «Այբբենարանին»:

Մենք կարեւորություն չտվեցինք այս հաղորդագրությանը, քանզի միամտորեն կարծում էինք, թե բացառված էր եւ ոչ հնարավոր ապօրինաբար դուրս մղելու փորձ իսկ անել մի «Այբբենարան», որը բազմակողմանի քննարկման ենթարկվելով եւ փորձագիտական հանձնախմբի ուղեգրով դպրոց մտած լինելով օրենքով չորս տարի գործածվելու ուժ եւ իրավունք ուներ ինչպես «Մայրենի 1, 2, 3» դասագրքերը:

Եվ ահա այդ նպատակն իրականացնելու համար ամեն ճիգ գործադրվեց Վ. Սարգսյանի «Այբբենարանը» «հիացական քննություն բռնած» ներկայացնելու համար: Կարճ ժամանակում Վ. Սարգսյանին դարձրին օրվա մարդ, նրա նկարներով տպագրվեցին հոդվածներ, հարցազրույցներ, ներբողներ, գրախոսականներ, որոնցում «յոթերորդ երկինք» բարձրացնելով «Այբբենարանի» մաթեմատիկոս, լեզվաբան, բանաստեղծ, լոգոպեդ հեղինակին անվայել խոսքերով անվանարկեցին երկարամյա ուսուցիչ-մեթոդիստին, որը համարձակվել էր քննադատական խոսք ասել նրա «Այբբենարանի» մասին (տե՛ս «Դասագի՞րք, թե՞ խաղագիրք», «Գրախոսությո՞ւն, թե՞ ինքնախայտառակություն», «Աստծո երեխայի հոգու եւ մտքի մասին» հոդվածները. «Հայոց աշխարհ», 4 փետրվարի, 4 մարտի, 8 մայիսի, 1999 թ.): «Այբբենարանի» մասին ընդհանրապես որեւէ բացասական կարծիք համարվեց ոտնձգություն հեղինակի մաթեմատիկոս անձի նկատմամբ (տե՛ս «Կանչ», 10 փետրվարի, 1999 թ.) եւ «մանկավարժական ճահճի անդորրը խախտած «Այբբենարանը» ասպարեզից դուրս հանելու մութ ուժերի փորձեր», իբր «որոգայթներ լարվեցին», «դավեր նյութվեցին», «իշխանության հզոր լծակներ գործադրվեցին» մրցակից «Այբբենարանի» նվազող տիրույթը փրկելու համար» (տե՛ս «Ինչպես են ծնվում արժեքները», «Առավոտ», 4 մարտի, 1999 թ.) այն պարագային, երբ գործող «Այբբենարանի» հեղինակներս պաշտպանվելու կամ ինքնագովազդի փորձ իսկ չենք արել, քանզի դրա կարիքը չի զգացվել:

Այս ու այլ նման մեղադրանքներին զուգահեռ` մեծ բախտավորություն համարվեց մկրտելն ու խմբագրելը մի «Այբբենարանի», որի հմայքը խոսքերի մեջ տեղավորվելու բան չէ, որի մասին գրվել է ու դեռ շատ կգրվի (տե՛ս «Առավոտի» նշված հոդվածը), որին «սիրահարվել են» երեխաները, մանկավարժները, ծնողները, որոնցից մեկը նույնիսկ

Վ. Սարգսյանին ոչ ավել, ոչ պակաս համեմատում է լոգոպեդ բժշկի հետ, որովհետեւ իր դժվար ըմբռնող եւ կակազող երեխան երկու ամսում նրա «Այբբենարանի» շնորհիվ վերացրել է այդ թերությունը (տե՛ս «Հինը` նորովի», «Հայաստանի Հանրապետություն», 11 նոյեմբերի, 1998 թ.): Եվ սա այն պարագայում, երբ, ընդհակառակը, հատկապես որոշ շուտասելուկներ կակազելու են մղում ոչ միայն երեխաներին, այլեւ մեծերին: Մարդ ակամա մտորում է, թե գուցե այդ «Այբբենարանը» հասցեագրվեր հատո՞ւկ դպրոցներին. չէ՞ որ դրանով մեր կակազող երեխաները կբուժվեին եւ սահուն խոսելու շնորհին արժանացած` իրենց ծնողների հետ կօրհնեին հեղինակին` անգուստ զարմանքն ու նախանձը շարժելով մասնագետ լոգոպեդ-բժիշկների:

Խնամքով կազմակերպված այդ ներբողները միաժամանակ ուղեկցվեցին գործող «Այբբենարանի» մասին մի կողմից ուսուցիչների սրտաբուխ կարծիքը տպագրելու արգելքով, մյուս կողմից քննարկվող «Այբբենարանի» մասին քննադատական խոսք տպագրելու մերժումով («Հայաստանի Հանրապետություն», «Կրթություն»):

Մենք ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում ենք (եւ եթե հարկ լինի, պատրաստ ենք փաստերով վկայելու), որ քննադատությունը «չարիքի ու նախանձի պտուղ» չէ, եւ ոչ էլ քննության առարկան հեղինակի մաթեմատիկոս անձը, այլ բուն իսկ «Այբբենարանը», որտեղ կան գիտական, մեթոդամանկավարժական, լեզվաոճական բազմաթիվ անճշտություններ, վրիպումներ, բացթողումներ, անտեսված են երեխայի տարիքային առանձնահատկությունները, չի պահպանված նյութերի հեշտից դժվարն ընթանալու տարրական պահանջը, որը լի է կետադրական սխալներով, պարզունակ եւ անբովանդակ դասանյութերով, ծանրաբեռնված է 50-ի հասնող ինքնաշեն եւ անարվեստ հանելուկներով, առած-ասացվածքներով ու շուտասելուկներով, չարաշահված է ուսուցումը խաղերով (որոնք լի են անգործածական, երեխային դժվար հասանելի բառերով, անիմաստ հնչյունամիացություններով): Խաղեր, որոնք շեղում ու կտրում են եւ ուսուցչին, եւ աշակերտին այբբենարանն ընդհանրապես իր բուն իսկ նպատակին ծառայեցնելու ստեղծագործական աշխատանքից` դրանց վրա վատնելով կրթադաստիարակչական լուրջ հարցերին ու խնդիրներին հատկացվելիք առանց այն էլ սուղ ժամանակը: Եվ այս բոլորի պատճառով դասագրքի նյութերը չեն էլ տեղավորվում նախատեսված ժամերի մեջ: Ժամանակի վատնումն ու գիտական բացթողումներն իրենց զգալի կտան անպայման, որոնց շտկումը երկար տարիներ կպահանջի:

Ի դեպ, այս «Այբբենարանը»` որպես դասագիրք, արդեն հին է իր «նորության» մեջ, ուսուցումը խաղային մեթոդով իրականացնելու հիացմունքն ու ոգեւորությունը մեր հանրապետությունում արդեն մարում է: Գնալով համալրվում են այն մանկավարժների ու գիտնականների շարքերը, որոնք գիտակցում են, որ Արեւմուտքի կրթական կառույցների ու մեթոդների մեխանիկական ընդօրինակումը դրական արդյունք չի ապահովում (դրա ապացույցները եզակի չեն): Ուրեմն եկեք չքանդենք տարրական կրթության բնագավառում մեր գիտության ձեռք բերած նվաճումները, այն կուռ համակարգը, որի մասին հիացմունքով են արտահայտվում ամերիկյան մասնագետները, եւ որը վերջին տասը տարիների ընթացքում ի հեճուկս բազմազան ոտնձգությունների, չհաջողվեց քանդել ու քայքայել, մի բան, որը չի կարելի ասել դպրոցի միջին եւ բարձր օղակների մասին:

Երբ գործող «Այբբենարանի» հեղինակներս 1999 թվականի հուլիսի 6-ին եղանք ԿԳՆ նորընտիր նախարարի մոտ նախարարության կողմից «Լույս» հրատարակչությանը նոր ուսումնական տարվա համար «Այբբենարանի» տպագրության պատվերի ուշացման մտահոգությամբ, տկն Ահա Թոփուզյանը նախարար Էդուարդ Ղազարյանին մեր ներկայությամբ հավաստիացրեց, թե նոր ուսումնական տարում էլ որպես հիմնական դասագիրք կշարունակվի գործածվել գործող «Այբբենարանը», եւ որ հարկ չկա անհանգստանալու: Սակայն դրան հետեւող մեր հետաքրքրությունից պարզվեց, որ այժմ գունավոր տպագրության տպարանում նախկին նախարար Լեւոն Մկրտչյանի ապօրինի հրամանով եւ, անշուշտ, ոչ առանց տկն Թոփուզյանի գիտության, 40 հազարից ավելի տպաքանակով տպագրության ընթացքի մեջ է Վ. Սարգսյանի «Այբբենարանը», որը գալիս է լրացնելու 1998-99 ուստարուց ավելացած մեր «Այբբենարանի» 30 հազար օրինակ տպաքանակը: Այս հավելյալ քանակը արդյոք կասկածի տակ չի՞ դնում, որ Վ. Սարգսյանի «Այբբենարանը» 1998-99 ուստարում միայն 5000 օրինակով մտավ դպրոց: Եվ արդյոք ի՞նչ կարգավիճակով է այս տարի մտնելու դպրոց. եթե նպատակը փորձարկման շարունակությունն է, ապա ինչո՞ւ է 40 հազար 500 տպաքանակով, իսկ եթե դպրոց է մտնելու գործող «Այբբենարանին» զուգահեռ` որպես հիմնական դասագիրք, ապա մի՞թե նախկին նախարար Լեւոն Մկրտչյանն իրավասու էր միանձնյա որոշում կայացնելու. չէ՞ որ դա փորձարկման արդյունքներն ամփոփող փորձագիտական հանձնախմբի իրավասությունն է: Եվ դպրոցի կողմից արդեն ընդունված դասագիրք ունենալու դեպքում ավելորդ չէ՞ր սուղ բյուջեից նոր ծախսեր կատարել, եւ դպրոցներում նոր խառնաշփոթ առաջացնել:

Արդ մենք` գործող «Այբբենարանի» հեղինակներս, դիմում ենք ձեզ` տարրական դասարանների ուսուցիչներին եւ տարրական դպրոցով շահագրգիռ ու մտահոգ բոլոր անձանց, եւ խնդրում ձեր կոչմանն արժանի անաչառ, արդար ու անկողմնակալ խոսք ասել երկու «Այբբենարանների» մասին, ըստ որի դպրոց մուտք կգործի այն «Այբբենարանը», որը թեկուզ դույզն-ինչ առավելություն ունի, միայն թե դասագիրքը չկորցնի իր արժեքը, այն է` սերունդներ դաստիարակելու իր կրթադաստիարակչական սրբազան ու ազնիվ առաքելությունը` հանուն մատաղ սերնդի հոգու եւ մտքի ներդաշնակ զարգացման:

Գործող «Այբբենարանի» հեղինակներ

ՌՈՒԶԵՆ ՆԵՐՍԵՍԻ ԲՅՈՒՐԻՔՅԱՆ,
ԼԻԼԻԹ ԱՇՈՏԻ ՏԵՐ-ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԵՐԿՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ

Սփյուռքահայ ներկայացուցիչներին ընտրելու համար առաջարկ

Ենթադրում եմ, որ մինչեւ այժմ հայկական կազմակերպությունների մեծամասնությունը ստացել է հրավեր Հայաստանի կառավարությունից` մասնակցելու սեպտեմբերի 22-23-ին Երեւանում իր նախորդը չունեցող Հայաստան-սփյուռք համաժողովին եւ այդ առթիվ ուղարկելու մեկական ներկայացուցիչ: Հայկական երեք գլխավոր քաղաքական կուսակցությունները, հայկական եկեղեցիները (առաքելական, կաթոլիկ, ավետարանչական), ՀԲԸՄ-ն, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը եւ այլ խոշոր կազմակերպությունները կարող են ուղարկել մինչեւ 7 ներկայացուցիչ: Հրավիրված են նաեւ ոչ մի կազմակերպության կամ կուսակցության չպատկանող անվանի անձնավորություններ, գաղութային ներկայացուցիչներ:

Բաց հարցերից է, թե ո՞վ պետք է ներկայացնի սփյուռքը այդ համաժողովին: Բնական պատասխանը կլիներ երեւի ժողովրդավարական ընտրությունների անցկացումը, որի ընթացքում յուրաքանչյուր անհատ մեկ քվեի իրավունքով կորոշեր իսկական ներկայացուցչին:

Հաշվի առնելով նման ընտրությունների անցկացման գործնական դժվարությունները, Հայաստանի կառավարությունը նախընտրել է ավելի հեշտ ու արագ մեթոդի կիրառումը` հրավիրելով կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին եւ առանձին ականավոր անհատներին: Բայց հարմար լինելով հանդերձ այս մոտեցումն ունի երկու թերություն. ա) այդ ընտրյալները ներկայացնում են սփյուռքի փոքր հատվածը, բ) հայերի երկու գլխավոր հատվածներն ընդգրկող համաժողովի անցկացման համար փաստորեն մի հատվածը կամ մի կողմը (այս դեպքում` Հայաստանը) իրեն իրավունք է վերապահում ընտրելու ոչ միայն իր, այլ նաեւ մյուս հատվածի` սփյուռքահայերի ներկայացուցիչներին: Բնական պայմաններում սա ընդունելի մոտեցում չէր կարող լինել: Սակայն ներկա հանգամանքներում, խրախուսելու նպատակով նման պատմական մի հավաքի անցկացումը, մենք նպատակահարմար ենք գտնում անտեսել կազմակերպչական այս խնդիրը, այն համոզմամբ, որ սեպտեմբերյան միջոցառումը հայության երկու հատվածները իրար մերձեցնելու երկարատեւ գործընթացի միայն առաջին փուլն է:

Ապագայի համար, այնուամենայնիվ, ես կառաջարկեի հետեւյալը: Քանի որ Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունների հիմնախնդիրներից մեկը հայաստանյան քաղաքացիություն չունեցող հայերի կարգավիճակի հարցն է, համաժողովը, Հայաստանի կառավարության օժանդակությամբ պետք է քննարկի եւ հաստատի նրանց այդ քաղաքացիությունը (որոշ սահմանափակումներով կամ առանց սահմանափակումների) շնորհելու հնարավորությունը: Հենց այս հարցը որոշվի, բոլոր այն սփյուռքահայերը, որոնք շահագրգռված են իրենց անցյալի ժառանգությամբ եւ ցանկանում են սերտ կապեր հաստատել մայր հայրենիքի հետ, իրավունք կունենան կրելու համապատասխան մի փաստաթուղթ, յուրատեսակ մի անձնագիր: Նման կարգավիճակի համար գրանցվելու ընթացքում հայկական կառավարությունն ի վիճակի կլինի ստեղծելու մեծ թվով սփյուռքահայերի վերաբերյալ տվյալների մի շտեմարան, որի միջոցով նրանց հետ կապ կհաստատի ամեն անգամ, երբ առիթը ներկայանա: Եթե, օրինակ, մենք ցանկանանք հետագա համաժողովների համար ներկայացուցիչներ ընտրել կամ մեր ձայնը տալ Հայաստանյան խորհրդարանի պատգամավորների ընտրության ժամանակ, Հայաստանի կառավարությունը այդ մարդկանց հետ կապ հաստատելով կկարողանա խնդրել նրանց, որ իրենց կարծիքը կամ ձայնը ուղարկեն ֆաքսով կամ էլեկտրոնային փոստով: Սա չափազանց արագ, հարմար եւ մատչելի ժողովրդավարական մեթոդը կլինի ընտրելու ամենաճիշտ սփյուռքահայ ներկայացուցիչներին եւ միաժամանակ կզերծի Հայաստանին նման հարցերում ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու անշնորհակալ պատասխանատվությունից:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

WALL STREET JOURNAL

Նավթախողովակների շուրջ ծավալված վեճը խափանո՞ւմ է ընդլայնման ծրագրերը

Ամերիկյան հայտնի «Ուոլ սթրիթ ջոռնըլ» թերթն իր օգոստոսի 11-ի համարում անդրադառնալով կասպիական նավթի արտահանման հարցին, գրում է, որ այնտեղ գործող նավթի միջազգային գլխավոր կոնսորցիումը սպառնում է հետաձգել Ադրբեջանում իր ծրագրերի ընդարձակումը՝ կապված ԱՄՆ-ի, Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի միջեւ նավթախողովակների անցկացման առաջարկված ճանապարհների շուրջ ծագած տարաձայնությունների հետ:

Բրիտիշ փեթրոլիում Ամոկո կորպորացիայի ղեկավարությամբ տասնմեկ անդամներից բաղկացած Ադրբեջանի նավթի միջազգային կոնսորցիումը (Azerbaijan International Operating Company) ցանկանում է ընդարձակել իր փոքր գործունեությունը եւ հասնել մինչեւ Վրաստանի սեւծովյան վերջնակետ՝ Սուփսա: Այս ցանկությունն առիթ է դարձել, որ տարաձայնություններ առաջանան Մ. Նահանգների եւ մյուս շահագրգիռ կողմերի միջեւ՝ ի պաշտպանություն մեկ ուրիշ՝ ավելի մեծ, ավելի երկար եւ ավելի թանկարժեք մի ծրագրի, որով նախատեսվում է նավթը հասցնել մինչեւ Ջեյհան՝ Թուրքիայի միջերկրածովյան ափին: Այս ճանապարհը, գրում է այնուհետեւ լրագրող Ջեյմս Դորսին, նախագծված է զրկելու հատկապես Ռուսաստանին եւ Իրանին կասպիական նավթի համաշխարհային շուկա դուրս գալու վերահսկողությունից: Դա նաեւ նվազեցնելու է նավթատար նավերի երթեւեկության աճի ռիսկը, որը բնապահպանական վտանգ է ներկայացնում Ստամբուլին եւ թուրքական նեղուցներին:

Միջազգային կոնսորցիումի նախագահ Դեյվիդ Վուդուորդի կարծիքով տարաձայնությունը կարող է պատճառ դառնալ, որ կոնսորցիումը հետաձգի սեպտեմբերին նախատեսված իր որոշումը 3,1 մլրդ դոլարի ծախսով ընդարձակելու կասպիական իր երեք նավթադաշտերի գործունեությունը: Ներդրումների առաջին փուլը, որը նավթի ցածր գների հետեւանքով հետաձգվել էր մոտ մեկ տարի, նավթի արտադրանքն օրական 100 հազար բարելից 2003 թվին հասցնելու է 300 հազար բարելի:

Պրն Վուդուորդի համոզմամբ, Բաքու-Սուփսա երկարացված խողովակաշարը կարող էր ծառայել որպես առաջին փուլ հետագա տարբերակի՝ ամերիկյան կառավարության համար գերադասելի Բաքու-Ջեյհան գծի, որը հնարավոր չէ ավարտել 2003 թվից առաջ: «Դա հնարավորություն կտա մեզ առաջ շարժվելու ի շահ Ադրբեջանի եւ մեր մյուս բաժնետերերի, որոնք համարում են, որ վերջնական տարբերակը պետք է Բաքու-Ջեյհան գիծը լինի», ասել է նա: Այս տարբերակը, ըստ Վուդուորդի, պաշտպանում է նաեւ տարանցիկ երկիր Վրաստանը, բայց Մ. Նահանգներն անհանգստացած է, որ նման քայլը կարող է նսեմացնել հետագա՝ ավելի մեծ ծրագրի հնարավորությունները եւ դրանով իսկ խորտակել Թուրքիային գլխավոր դեր ստանձնելու հույսերը:

Կոնսորցիումի հաշվարկներով Բաքու-Ջեյհան խողովակաշարն արժենալու է 3,7 մլրդ դոլար, իսկ կասպիական նավթի արտադրությունն այնքան ցածր է, որ չի կարող հասնել օրական մեկ միլիոն բարելի, որպեսզի արդարացնի այդ ծախսը: Թուրքական կողմը հավաստիացնում է, որ խողովակաշարի շինարարությունը կարող է իրականացնել 2,4-2,7 մլրդ դոլարով:

«Լուրջ բանակցությունները սկսվել են»

Նման հայտարարությամբ հանդես է եկել Մ. Նահանգների էներգետիկայի նախարար Բիլ Ռիչարդսոնը, հայտնում է դարձյալ «Ուոլ սթրիթ ջոռնըլ» թերթն այս անգամ իր օգոստոսի 18-ի համարում:

«Մենք հավաստացած ենք, որ բավականաչափ հիմքեր կան Բաքու-Ջեյհան գիծն առեւտրականորեն օրգունակ համարելու», ասել է նա:

Հարցին ծանոթ անձնավորությունները գտնում են, որ այդ նավթամուղի շինարարությամբ շահագրգռված են նաեւ Շեւրոն եւ Տեքսակո ընկերությունները, որոնք մեծ հնարավորություններ ունեն Ղազախստանի իրենց նավթադաշտերից ստանալու հավելյալ արտադրանք: Շեւրոնի խոսնակը, ըստ թերթի, խոստովանել է, որ ընկերությունը միշտ էլ որոնել է գրավիչ առաջարկներ, բայցեւ նրա սկզբնական պարտավորվածությունը եղել է հօգուտ Ռուսաստանի միջով անցնող խողովակաշարի: Տեքսակոյի ներկայացուցիչը մյուս կողմից նշել է, որ նավթի տեղափոխման հնարավոր բոլոր տարբերակները, այդ թվում նաեւ՝ Բաքու-Ջեյհան, հաշվի կառնվեն:

Պրն Ռիչարդսոնն ավելացրել է, որ միաժամանակ աճում են Թուրքմենստանից Թուրքիա ձգվող գազի խողովակաշարի կառուցման հնարավորությունները մասամբ շնորհիվ «Ռոյալ Դաչ-Շել գրուպ» ընկերության, որը հանդես է եկել ի պաշտպանություն այդ ծրագրի: Այս գծի որոշ հատվածն անցնելու է Բաքու-Ջեյհանի ուղիով: Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը վերջերս դարձյալ հավաստիացրել է Ռիչարդսոնին, որ իր երկիրը գերադասում է գնել թուրքմենական գազ: Ռիչարդսոնը հույս է հայտնել, որ հաջորդ շաբաթ Վաշինգտոնում կայանալիք հանդիպման ժամանակ Ադրբեջանի կոնսորցիումը կկարողանա առաջ տանել բանակցությունները, եւ որ Բաքու-Սուփսա ընդարձակման նախագիծը կդառնա հետագա ավելի խոշոր նախաձեռնության (Բաքու-Ջեյհան) առաջին օղակը: «Մենք վերջնական ռազմավարական ճանապարհ ենք հարթում Բաքու-Ջեյհանի եւ անդրկասպիական խողովակաշարի համար», ասել է նա:

Ինչպես երեւում է, կողմերի միջեւ գտնվել է «ոսկե միջինը», որը կոնսորցիումի շահերը պաշտպանելով, պաշտպանում է նաեւ ամերիկյան ռազմավարական քաղաքականությունը, որի նպատակն է թուլացնել Ռուսաստանի ազդեցությունն Անդրկովկասում:

Արդյունաբերական լրտեսությունը բարգավաճում է

Լոնդոնի «Սանդի թայմզ» թերթի նոր բացահայտումների համաձայն, հարավաֆրիկացի գաղտնի գործակալ Քրիս Քլարկը 1998 թ. մի բրիտանացի դիվանագետից 16,5 հազար դոլար է ստացել ֆրանսիական «Թոմսոն» էլեկտրոնային խոշոր ընկերության այն ժամանակվա նախագահ Ալեն Գոմեզին լրտեսելու համար: Չիշյալ դիվանագետը գործել է Մեծ Բրիտանիայի MI6 հակահետախուզական ծառայության անունից: Ինքը՝ Քլարկը, հայտարարել է, թե վարձատրվել է Ալեն Գոմեզի անձնական հեռախոսազրույցները գաղտնի ունկնդրելու եւ «Թոմսոն»-ի ու «Մարկոնի էլեկտրոնիկ սիստեմզ» ֆիրմաների միավորման բանակցություններին առնչվող խորհրդապահական փաստաթղթերը գողանալու համար: Միավորումն ի վերջո ձախողվել է, սակայն, շատերի համար անսպասելի, որոշ ժամանակ անց «Մարկոնին» գնել է բրիտանական «Բրիթիշ աէրոսփեյս» ընկերությունը:

Փարիզի «Պուէն» հանդեսն իր հերթին ռազմարդյունաբերական լրտեսության այլ օրինակներ է բերում: Այսպես, հուլիսի 29-ին Գերմանիայի դաշնային դատարանը հաստատել է երկու անձանց ձերբակալման դատավճիռը, որոնք մեղադրվում են Ռուսաստանին գերմանական ռազմարդյունաբերության գաղտնիքներ հաղորդելու մեջ: Մասնավորապես նշվում է, որ «Դայմլեր-Քրայսլեր աէրոսփեյս» ավիացիոն ֆիրմայի ծառայողներից մեկը ռուսներին է փոխանցել գերարդիական «Եվրոֆայթեր» ռազմօդանավի հրթիռների նոր համակարգին առնչվող փաստաթղթեր: Ձերբակալությունների փաստը չժխտելով, Գերմանիան այդուհանդերձ մինչեւ վերջերս չէր խոստովանում, որ այդ երկու անձանց աշխատանքը կապված է եղել «Եվրոֆայթեր» նախագծի հետ: Երկրորդ լրտեսն առեւտրական միջնորդ է, որը պարբերաբար այցելել է Մոսկվա:

Լրտեսության հետ կապված սկանդալ է ծագել նաեւ Չինաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ: Վերջերս Պեկինին մեղադրում է, թե չինացիները գողացել են W-88 միջուկային փոքր մարտագլխիկի գծագրերը: 1978 թվականից ամերիկյան Լոս Ալամոս քաղաքի ռազմական գաղտնի փորձակայանում աշխատող Վեն Հոլին, որը չինական ծագումով ամերիկացի է, պաշտոնից հեռացվել է՝ լրտեսության մեղադրանքով: 1980-ական թթ. Ռոնալդ Ռեյգանի նախագահության օրոք եւս նրան կասկածել էին լրտեսության մեջ, բայց փաստերի բացակայության պատճառով ազատ թողել:

Պ. Ք.

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Վ. Ֆյոդորովսկի. «Պրիմակովը կտիրի իշխանությանը»

Ֆրանսիացի գրող եւ քաղաքագետ, Ռուսաստանի հարցերի հայտնի մասնագետ Վլադիմիր Ֆյոդորովսկին օրերս Փարիզում լույս ընծայեց «Ռուսական եռանկյունի» գիրքը: Ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում «Պուէն» հանդեսի թղթակցին նրա տված հարցազրույցը:

– Ռուսաստանում ինչո՞վ է շարունակվում քաղաքական անկայունությունը:

– Կան անձնական պատճառներ, որոնք կապված են Ելցինի՝ այդ հիվանդ եւ խոցելի մարդու հետ: Կան նաեւ այնպիսի պատճառներ, որոնք կապված են նախընտրական շրջանի մարտավարության հետ: Ելցինը սիրում է «շրջել խաղասեղանը»: Այդ ձեւով նա իրեն ուժեղ է զգում, երբ նույնիսկ շախմատ էլ չի խաղում: Մինչդեռ նախկին վարչապետ Սերգեյ Ստեպաշինը ատում էր առճակատումը: Նա սիրում էր մանեւրել եւ շատ զայրացրեց Ելցինին, խնայելով նախագահական ընտրարշավի երկու գլխավոր դեմքերին՝ նախկին վարչապետ Եվգենի Պրիմակովին եւ Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովին: Ռուսաստանը կառավարում է մի յուրօրինակ քաղբյուրո, որի ղեկավարներն են Տատյանա Ելցինան, Ելցինի ընտանիքի ֆինանսիստ Բորիս Բերեզովսկին, նավթային մագնատ Ռոման Աբրամովիչը: Վերջինիս դիմքերը սղոռնաղիքի տակ են հայտնվել կաշառակերության գործերի առնչությամբ: Այսպես, ակադեմիկոս Նիկոլայ Շմելյովի կարծիքով, ամեն տարի Ռուսաստանից դուրս է բերվում 15 մլրդ դոլար, որ գերազանցում է այդ երկրի արտաքին պարտքը: Չիշյալ քաղբյուրոն մշակել է տարբեր սցենարներ, որոնցից ամենածայրահեղը նախատեսում է Ռուսաստանում հաստատել արտակարգ դրություն եւ հետաձգել նախագահական ընտրությունները: Ստեպաշինը չէր համապատասխանում այդ սցենարին:

– Ինչո՞վ կարելի է բացատրել միջազգային հանրության լռությունը Ելցինի տարօրինակությունների դեմ հանդիման:

– Արեւմուտքը սիրում է տեղում ամրապնդված մարդկանց: Ռուսական դիվանագիտությունը Ելցինին ներկայացրել է որպես այնպիսի ժողովրդավարի, որը կարող է խոչընդոտել կոմունիստների վերադարձը: Խնդիրն այն է, որ դրա ժամանակն անցել է, եւ այժմ ռուսների միայն 2 տոկոսն է պաշտպանում այդ վարկածը: Կոմունիզմի ուրվականը չի համապատասխանում իրականությանը, իսկ վարչակարգի կաշառակերությունը վարկաբեկել է ժողովրդավարության բուն գաղափարը:

Մինչդեռ գոյություն ունի այլընտրանք, եւ դա հայտնի է ԱՄՆ-ին: Այդ երկրում արդեն սկսել են բավական լավ ընդունելության արժանացնել Լուժկովի նման մարդկանց, իսկ Փարիզում Պրիմակովին ընդունում են ամենաբարձր մակարդակով:

– Տնտեսական քաոսին եւ մաֆիայի սանձարձակությանը վերջ դնելու նպատակով ռուսներ երազում են երկրում ուժային մեթոդների վերահաստատման մասին:

– Հավելհաղարները կշարունակվեն, դա Ռուսաստանի հավերժական պատմությունն է: Սակայն ռուսական Պինոչետի սցենարը հավանական չի թվում: Ես կարծում եմ, որ առավել հավանական է Դեն Սյաոպինի սցենարը: Պրիմակովը կտիրի իշխանությանը, Լուժկովը կզբաղվի տնտեսությամբ: Նրանք կփորձեն ներգրավել նաեւ Լեբեդին: Զարմանալին այն է, որ նույնիսկ մաֆիան է ձանձրացել ներկա իրավիճակից, գտնելով, թե իր բաժինը բավարար չէ:

Պ. Ք.

Սիրիան սկզբունքային է հողերի հարցում

Դամասկոսը կրկին կոչ է արել գործադրելու Իսրայելի նախկին վարչապետ Յիցխակ Ռաբինի խոստումները իբրեւ նախապայման՝ եբրայական պետության հետ բանակցությունները վերսկսելու համար: Սիրիայի լրատվական գործակալության տնօրեն Ֆայեզ ալ Սայեղը շեշտել է, որ ԱՄՆ-ի արտգործնախարար Մադլեն Օլբրայթի միջնորդությունը կարող է վերականգնել խաթարված խաղաղության գործընթացը, եթե Ռաբինի հանձնառությունները համարվեն ելակետ: Նշենք, որ Յիցխակ Ռաբինը համաձայնել էր իր երկրի զորքերը դուրս բերել սիրիական գրավյալ Գոլանի բարձունքի ողջ տարածքից մինչեւ 1997 թ. հունիսի 4-ը: Սակայն 1995 թ. վերջերին Ռաբինը սպանվեց հրեա ծայրահեղական ահաբեկչի ձեռքով, իսկ 1996 թ.-ի փետրվարից ընդհատվեցին Թել Ավիվի բանակցությունները Սիրիայի եւ Լիբանանի հետ, ինչին առավել եւս նպաստեց աջակողմյան «Լիկուդի» կարծր ղեկավար Բ. Նաթանյահուի իշխանության գալը:

Բեյլինը նկատել է Իսրայելի դատական համակարգի խարանը

Իսրայելի արդարադատության նախարար Յոսի Բեյլինը հայտարարել է, որ առանց որեւէ մեղադրանքի պաղեստինցիների ձերբակալությունը իսրայելական դատական համակարգի ճակատին մի խարան է, որը ջանալու է վերացնել: Ռոյթեր գործակալությանը տված հարցազրույցում Բեյլինը խոստովանել է, որ հարցաքննության ժամանակ բռնության կիրառումը կարելի է կտտանք համարել, ավելացնելով, որ ինքն առարկում է որեւէ օրինական բնույթ հաղորդել նման արարքներին: Հայտնի է, որ պաղեստինյան գրավյալ տարածքներում տիրող ռազմական օրենքները թույլ են տալիս 6 ամսով ձերբակալել պաղեստինցիներին առանց մեղադրանքի կամ դատավարության: Բայց Բեյլինը հավաստիացրեց, որ ցանկանում է վերացնել եբրայական պետությունում 1948 թ.-ից հայտարարված արտակարգ դրությունը:

Մյուս կողմից, պաղեստինցի եւ իսրայելցի պատվիրակները շարունակում են միմյանց մեղադրել «Ուայ գետի» համաձայնագիրը իրականացնելու գործում առայժմ որեւէ առաջընթաց չարձանագրելու մեջ: Եվ սա կատարվում է ԱՄՆ-ի արտգործնախարար Մադլեն Օլբրայթի այցից երկու շաբաթ առաջ: Այս առումով, իսրայելի արտգործնախարար Դավիթ Լեւին պաղեստինցիներին ամբաստանել է ժամանակ շահել ու փորձի մեջ, բանակցություններին ամերիկյան միջամտության հույսով: Իր հերթին, պաղեստինցի տեղեկատվության նախարար Յասեր Աբդ Ռաբբոն Թել Ավիվին մեղադրեց Օլբրայթի այցը մանրամասնությունների ծովում ջրասուզել փորձելու մեջ: Այնուհանդերձ, դեռեւս շարունակվում են երկու կողմերի բանակցությունները, որոնք զուգահեռաբար ընթանում են պաղեստինցի բանտարկյալներին ազատելու քննարկումների հետ: Նշենք նաեւ, որ օգոստոսի 18-ին բանտարկյալների խնդրի շուրջ ծագած տարաձայնության պատճառով բանակցությունները ընդհատած պաղեստինցի գլխավոր բանակցող Սայեբ Ուրեյկաթը վերադարձել է երկխոսության սեղան, Երուսաղեմում:

Ս. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Կրկին վերադարձան գլխավոր մրցանակներով

ԳՐԻՆ-ՊՐԵՍ, ԵՐԵՎԱՆ: Արտասահմանյան եռամսյա շրջագայությունից հետո Երեւան վերադարձան Ազգային թամաշայի թատրոնի արտիստների կեսը: Թատրոնի կոլեկտիվը մասնակցեց Բոռնեո կղզում կայացած համաշխարհային առաջին փառատոնին, որին մասնակցելու հրավերներ էին ստացել աշխարհի լավագույն 138 թատրոններ: Ճիշտ է, ամենատարբեր պատճառաբանություններով փառատոնին չէին ներկայացել հրավիրված 137 թատրոնները, սակայն դա բնավ չխանգարեց, որ այս փառատոնն իրավամբ տեղ գրավի մեր թատրոնի պատմության մեջ ընդհանրապես: Էլ Գրիտա դե Մուչիչո Սանտանելա Բոնիֆացիոս քաղաքի «Լա Սմալա» ամենամեծ թատրոն եկած բոլոր 24 հանդիսականները չդադարող ծափահարություններով ողջունում էին մեր թատրոնի 8 արտիստներին, ինչպես նաեւ պատվիրակության կազմում եղած զորավարման Միտոյին, ամբողջ աշխարհում հայտնի «Փեստլե» հայ-կանադական համատեղ ձեռնարկության տնօրեն, «Մանախ» պանրի մեծահամբավ վարպետ Սաքոյին, հանճարեղ կոմպոզիտոր եւ նույնքան հանճարեղ նկարիչ Ծաղկող Բոբոյին, պատվիրակության մյուս 846 անդամներին: Բոռնեոյում մեծ պահանջարկ ունեն հայկական գորգերը: Դրա վկայությունն են այստեղ վաճառված 46 գորգերը: Բոռնեոյի փոխնահանգապետ Մուտիչարին շատ բարձր գնահատական տվեց Դոն Մոզեի կերպարը մարմնավորող Անազաս Դադուռյանին, նշելով, որ հայկական «Մանախ» պանիրն իսկական հայտնագործություն էր Բոռնեո կղզու բնիկների համար: Մեր պատվիրակները շահեցին փառատոնի գլխավոր մրցանակը:

Երեւան վերադառնալուց հետո թատրոնն անմիջապես ձեռնամուխ է եղել հաջորդ հյուրախաղերի կազմակերպմանը: Այս անգամ մեր մշակույթի ռահվիրաներին սպասում է Սենդվիչյան կղզիներում կայանալիք միջազգային փառատոնը: Այս անգամ նախորդ պատվիրակության ողջ կազմը ոչ միայն պահպանվելու է, այլեւ սենդվիչ ուտելու են մեկնելու նաեւ հայ կոշկակարների, վաճառականների եւ գործարարների միությունների լավագույն ներկայացուցիչներ:

«Քեզ էլ չի մնա...»

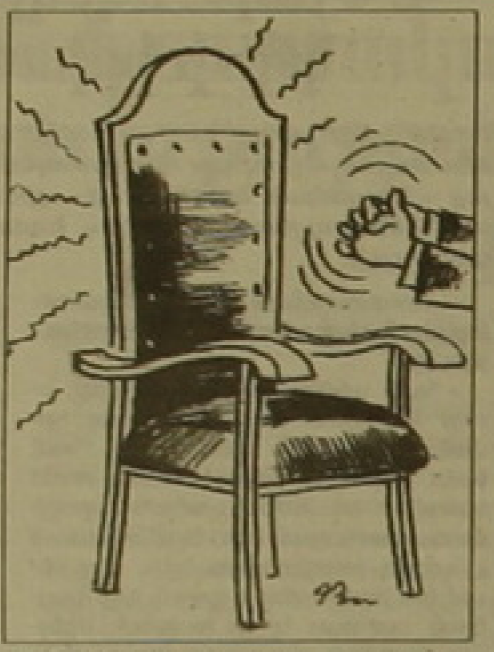

Ինչպես հայտնի դարձավ հավաստի աղբյուրներից, վերջերս ՀՀ նախագահին է դիմել ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանը խնդրելով թույլ տալ տուն տանել այն աթոռը, որի վրա հիմա ինքը նստած է: ՀՀ նախագահը հայտարարել է, որ այդպիսի խնդրանքով ժամանակին ՀՀ նախագահին են դիմել նաեւ Հակոբ Մովսեսն ու Արմեն Սմբատյանը, բայց այդ խնդրանքները մերժվել են: «Նրանց չմնաց, քեզ էլ չի մնա», բարեկամաբար զգուշացրել է ՀՀ նախագահը:

«Պայլոտ»

Արտակ Հերիխյան (կադրում)- Երեկ երեկոյան ժամը 11:10 րոպեին Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում վայրէջք կատարեց Մոսկվա-Երեւան ուղերթի ինքնաթիռը, որով մեր երկրի մայրաքաղաք ժամանեց աշխարհահռչակ երաժիշտ, «Մոսկվայի վիրտուոզներ» անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար Վլադիմիր Սպիվակովը տիկնոջ՝ տիկին Սատիի հետ: Նրանք երկու օրով հյուրընկալվելու են մեզ մոտ: Այդ օրերին նախատեսվում է հանդիպում ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ, որի ընթացքում Վլադիմիր Սպիվակովին կհանձնվի մեր երկրի բարձրագույն

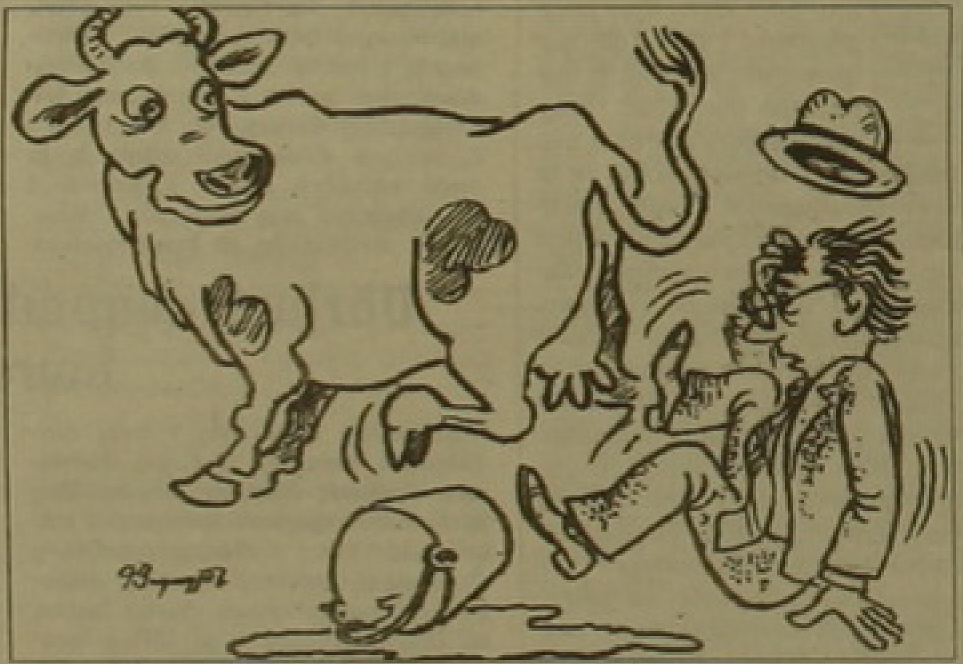

պարգեւներից մեկը: Մանրամասները մեր աշխատակցի ռեպորտաժում:

Թղթակից (օդանավակայանում)- Երեկ երեկոյան Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում վայրէջք կատարեց Մոսկվա-Երեւան ուղերթի ինքնաթիռը, որով մեր երկրի մայրաքաղաք ժամանեց աշխարհահռչակ երաժիշտ, «Մոսկվայի վիրտուոզներ» անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար Վլադիմիր Սպիվակովը տիկնոջ՝ տիկին Սատիի հետ: Նրանք Հայաստանում են լինելու երկու օր: Ինչպես հայտնի դարձավ տեղյակ աղբյուրներից, հանդիպում է նախատեսվում ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ, որի ժամանակ Վլադիմիր Սպիվակովին կհանձնվի մեր երկրի բարձրագույն պարգեւներից մեկը:

«Կոլոմբոսի» լոբին

Մեր ազգային հեռուստատեսությունը, Աստված վկա, հրաշքների դաշտ է: Չե՞ք հավատում: Դե, ահա...

Օգոստոսի 12-ին «Մինչեւ 17...» հաղորդման ժամանակ իսկական «գոհարներ» էին թափվում եթերից.

«Կոլոմբոսը» (հավանաբար, հաղորդավարն ուզում էր ասել Կոլումբոսը), ուրեմն, գնաց իր հայտնաբերած կղզին, իր խոհարարին ասաց, որ տապակի կանաչ լոբին, այն լոբին, որ մենք ամեն օր ուտում ենք...»:

Ու երբ «Կոլոմբոսը» կերել էր իր բաժին լոբին, հաղորդավարն էլ՝ իր, որոշում են «կյանքի խնդիրները լուծել»: Ինչպե՞ս: Շատ պարզ միջոց կա. «...Ուրեմն, եկեք խառնենք մեր դրական ու բացասական ստրեսները եւ փորձենք լուծել կյանքի խնդիրները...»:

Իսկ դուք ասում եք, թե Հայաստանում աշխատանքով ապահովվելու հարցը չի լուծվում, Արմենտելի հարցը չի լուծվում, կինոների, թատրոնների, հատկապես՝ օպերային թատրոնի հարցը չի լուծվում: Պարզապես պետք է խառնել, ասենք, ՀՀ մշակույթի նախարար Ռ. Շառոյանի եւ Ազգային օպերային թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Տիգրան Լեւոնյանի ստրեսները, եւ ամեն խնդիր լուծված կլինի:

«Համով զրույց»

Ազգային հեռուստատեսությանը չի ուզում զիջել «Մշակույթ» հեռուստաալիքը: Օգոստոսի 10-ին գլխարկը գլխին մի տղա ժամը 20:05-20:30 րոպե զրուցում էր Աշտարակի գյուղերից մեկի կանանց հետ: Անչափ յուրօրինակ այս զրույցից լսենք մի հատված.

- Մայրիկ, գյուղո՞ւմ ապրելն է հեշտ, թե՞ քաղաքում:
- Ի՞նչ կասես, բալա, բա իհարկե գյուղում ապրելը լավ է:
- Ես կարո՞ղ եմ գալ, գյուղում ապրել:
- Բալա ջան, էնքան քաղաքի աղջիկ կա, որ էստեղ հարս ա էկել: Ամեն ինչ էլ սովորել, լավ ապրում են: Դու ինչի՞ չես կարա...»:

Իսկ դուք ասում եք, թե...

Ընկույզով մշակեց
Սերգեյ Գալոյանը

Լույս է տեսել Երվանդ Օտյանի «կարապի երգը»

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայ գրականության դասական Երվանդ Օտյանի (1869-1926 թ.թ.) ծննդյան 130-ամյակի առթիվ, որը լրանում է այս տարի, Երեւանի գրականության եւ արվեստի թանգարանը լույս է ընծայել նրա «Հայ Տիաբորան» վեպը: Այն հեղինակի «կարապի երգն» է, որն ավարտելուց հետո նա ապրել է ընդամենը մեկ տարի:

Գրքի առաջաբանի հեղինակն է գրողի ստեղծագործությանը քաջատեղյակ գրականագետ, բանասիրության դոկտոր Սարիբեկ Սանուկյանը: Հրատարակության համար օգտագործվել են եգիպտահայ հայտնի ծաղրանկարիչ Ալեքսանդր Սարուխանի գծանկարները, որոնք, ինչպես բնութագրում են գիտակները, ոգով եւ ոճով համահունչ են գրական գործի բովանդակությանը:

Թանգարանի տնօրեն Հենրիկ Բախչինյանն ասաց, որ «Հայ Տիաբորայի» հրատարակությունից բացի, Օտյանի հոբելյանի առթիվ թանգարանը լույս է ընծայել նաեւ գրողի «Նամականին», որի շատ նյութեր պահվում են թանգարանում եւ հրապարակվել են առաջին անգամ: Երկու գրքերն էլ հրատարակվել են ամերիկահայ բարերար Հարություն Սիմոնյանի մեկենասությամբ:

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

«Անհնարին նաւորդի» ճամփորդութիւնը

Դարասկզբին ողբերգականորեն ընդհատված Պոլսի գրական դպրոցի վերընձյուղումն անվիճելիորեն կապված է Զարեհ Խրախունու անվան հետ, որի գեղագիտությանն է նվիրված գրականագետ Սուրեն Դանիելյանի «Բանաստեղծութեան ազատագրումը. Զարեհ Խրախունի» աշխատությունը: «Մեր խիստ հակասական ու բարդ ժամանակի մեջ Զարեհ Խրախունու բանաստեղծութիւնն առանձնանում է ինքնուրոյն ձեռագրով եւ արդէն բոլոր նշանակալի յետագծով: Նրա հնչեցրած բարձրագոյն զգացումները խոր ակօսով բացում են նորագոյն գեղարուեստական ըմբռնումը եւ դարասկզբին անավարտ ընդհատուած երգի զարգացման գլխաւոր ուղղութիւնը: Իսկ սա, մեր կարծիքով, այսօր Ստամբուլում ապրող բանաստեղծի մեծագոյն ծառայութիւնն է», գրում է հեղինակը:

Զարեհ Խրախունին խորապես ազգային, բայց եւ համամարդկային բանաստեղծությունների, 2 տասնյակ քերթողական գրքերի, գեղագիտության հարցերին նվիրված աշխատությունների, թարգմանությունների հեղինակ է: Սույն մենագրությունը բանաստեղծի հարուստ ժառանգության արտաքին եւ ներքին էերքերի համադրական ուսումնասիրությունն է, բանաստեղծի տեղի եւ դերի ճշգրտումը մեր գրականության մեջ, միեւնույն ժամանակ սփյուռքի բանաստեղծական ժառանգությունն ամփոփելու փորձ: Սուրեն Դանիելյանը մանրամասն ուսումնասիրել է բանաստեղծի միջավայրը եւ ժամանակը, քանզի «կենսական այս կամ այն փաստի մէջ յաճախ գեղարուեստական երեւոյթների նախանշանը եւ խթանն ենք որոնում, բացայայտում ենք ժամանակի եւ միջավայրի հետ գրողի ինչպէս առարկայական, այնպէս էլ բարոյաբանական կապերը»: Որքան հետաքրքիր է բանաստեղծի միջավայրը եւ ժամանակը, առավել եւս հետաքրքիր է նրա գեղագիտության բացահայտումն ընթերցողի առջեւ: 50-ական թթ. վերջերին ձեւավորված «Առարկայական խորհրդանշապաշտություն» գրական շարժումը Ստամբուլում գլխավորելով հանդերձ, Խրախունին այնուամենայնիվ փոփոխության է ենթարկում բերգսոնյան բանաձեւը՝ առարկան եւ նրա շարժումը, առարկան եւ նրա խորհրդանշանները դիտարկելով մեկ միասնական հունի մեջ: Խրախունին իր բանաստեղծական փորձով ձգտում է մերձեցնել ներքին ըմբռնումների աշխարհն արտաքին միջավայրի արձագանքներին: Նա ներաշխարհի գեղարվեստական ինքնությունը տանում է առարկայական խորազնա շփումների ճանապարհով:

Ս. Դանիելյանը խոր վերլուծության ենթարկելով Խրախունու բանաստեղծական աշխարհը, ընթերցողին գրականագիտական տեսանկյունից ներկայացնում է մի աշխատություն «Անհնարին նաւորդի» ճամփորդության մասին:

Ս. Ա.

«Սիրիր մերձավորիդ»

Այս նշանաբանով օգոստոսի 19-ին Կամերային երաժշտության տանը կայացավ բարեգործական համերգ՝ նվիրված Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին: Այն կազմակերպել էր Մշակույթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամը, որի հիմնական խնդիրն է հայ արվեստի պահպանումն ու զարգացումը եւ արտերկրում գեղարվեստական միջոցառումների կազմակերպումը:

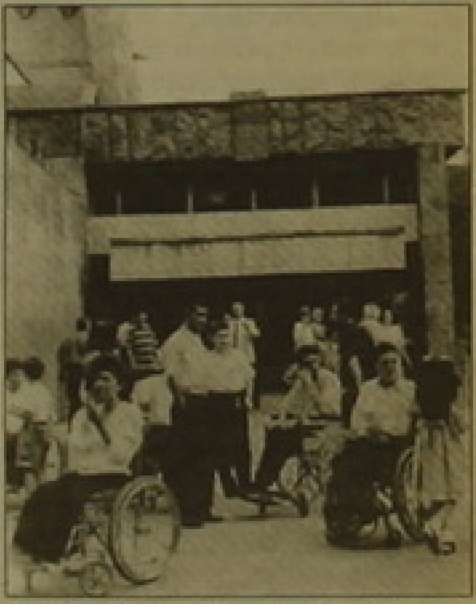

Վերոհիշյալ համերգին, որը բաղկացած էր 2 բաժնից, մասնակցում էին հետվնասվածքային վերականգնողական կենտրոնի եւ Հայ օգնության ֆոնդի «Փարոս» կամերային երգչախումբը՝ Վաչագան Նալբանդյանի ու Վանաձորի սոցիալական ծառայության եւ «Լուսաստղ» բարեգործական միության ժողովրդական գործիքների համույթը՝ Նազարեթ Կազազյանի գլխավորությամբ: Այս երկու երաժշտախմբերի անդամների մեծ մասը զուրկ է քայլելու եւ տեսնելու ունակությունից եւ գտել է կյանքը երգի միջոցով իմաստավորելու եղանակը:

Երգացանկը բազմազան էր՝ կազմված հայ ժողովրդական եւ դասական արեւմտաեվրոպական երգահանների հանրահայտ երգերից: Հետաքրքիր է, որ ժամանակակից շատ հայ կոմպոզիտորներ իրենց երգերի առաջին կատարման իրավունքը տալիս են հենց այս երգչախմբերին: Այդպես եղավ նաեւ օգոստոսյան այս համերգը, որտեղ առաջին անգամ հնչեց Ռոբերտ Պետրոսյանի «Հայաստան» երգը:

Անդրադառնալով երկու խմբերի կատարումներին՝ ասենք, որ յուրահատուկ մի հմայք կա նրանց անխռով կատարումների մեջ, եւ այսօրինակ համերգներից հետո ասես օդն ավելի է մաքրվում ու ավելանում է մերձավորիդ սիրելու ցանկությունը:

ԱՐՓԻՆԵ ԾԱՂԿԵԼՈՒՍՅԱՆ

Փառատոնի ծրագրում հալեպահայ կյանքն է

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության հայտարարած «Մեկ ազգ՝ մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնն ընդգրկում է նորանոր ասպարեզներ: Օգոստոսի 20-ին նրա շրջանակներում Հայաստանի ազգային գրադարանը սկիզբ դրեց «Ծանոթություն սփյուռքի գաղթօջախների գրական-մշակութային կյանքին» դասախոսություններին, եւ առաջին խոսքը տվեց Հալեպի Նեմեցյան արխիվ գրադարանի եւ հրատարակչության վարիչ Վարդ Քեշիշյանին:

Հյուրը ներկաներին հանգամանալից պատմեց Սիրիայի հայաշատ այդ քաղաքի ստեղծման, նրա կառուցմանը հայերի մասնակցության, մեր հայրենակիցների անցյալի ու ներկայի մասին, նաեւ պատասխանեց նրանց հարցերին:

Հալեպի հայ գաղութի վերաբերյալ առաջին հավաստի տեղեկությունը արձանագրվել է 14-րդ դարում, որն ասում է, թե այդ ժամանակ քաղաքում կար հայ համայնք, եւ գործել է եկեղեցին (Ս. Աստվածածին): 17-րդ դարում քաղաքի հայ բնակչությունն արդեն անցել է 20 հազարից, որը գաղթել էր Հայաստանի տարբեր վայրերից: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո այդ թիվը եռապատկվել է: Հետագայում գաղութն աստիճանաբար պակասել է, սակայն այն ներկայումս ապրում է լիարժեք հայկական կյանքով, մշակութային-հասարակական գործունեությամբ, հայրենիքի հետ կապերի ամրապնդման ակտիվ աշխատանքով:

Ազգային գրադարանի տնօրեն Դավիթ Սարգսյանը, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության սփյուռքի բաժնի պետ Սպարտակ Ղարաբաղցյանը շնորհակալություն հայտնեցին հյուրին:

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱԽՄԱՏ

Աշխարհի 14-րդ չեմպիոնը կծնվի Հակոբյան-Խալիֆմանի մրցախաղում

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Լաս Վեգասից

Վլադիմիր Հակոբյանն աշխարհի չեմպիոնի կոչումը կվիճարկի ռուսաստանցի Ալեքսանդր Խալիֆմանի հետ մրցախաղում: Սա հայտնի դարձավ այն բանից հետո, երբ Խալիֆմանը լավագույն առաջնության կիսաեզրափակիչ փուլում 3,5-2,5 հաշվով պարտության մատնեց ռումինացի Նիսիպեանուին: Հիմնական չորս հանդիպումներից հետո, ինչպես հայտնի է, հավասարություն էր տիրում՝ 2-2: 5-րդ պարտիայում Խալիֆմանը նյութական վճռական առավելության հասավ: 6-րդում մի պահ թվում էր, թե ռումինացուն կհաջողվի մեկ անգամ եւս հավասարեցնել հաշիվը, բայց նա չօգտագործեց բոլոր հնարավորությունները, ոչ-ոքի խաղաց, որը հավասարազոր էր պարտության:

Հակոբյանի առաջիկա մրցակիցը 33 տարեկան է: Մեկ տասնամյակ է, որ նա աշխարհի ուժեղագույն գրոսմայստերներից մեկն է: Խալիֆմանը Ռուսաստանի հավաքականի կազմում արժանացել է օլիմպիական չեմպիոնի կոչման: Նրա այժմյան միջազգային վարկանիշը 2628 է՝ փոքր-ինչ պակաս, քան Հակոբյանինը՝ 2646:

Լաս Վեգասում մեկնաբանների մեծամասնությունը մրցակիցների հնարավորությունները գնահատում է մոտավորապես հավասար: Վճռական դեր կխաղան գրոսմայստերների նյարդերը եւ մարզական բախտը:

Սպասենք մինչեւ կիրակի՝ մրցախաղի մեկնարկը, եւ հուսանք...

Համահայկական խաղերի հետ կապված ողիսական...

Բեյրութի Հայաստանի դեսպանության վերջին միջնորդությամբ օգոստոսի 20-ի հանդիպումը որոշելու է Լիբանանի սահմանափակ մասնակցության հարցը

Լիբանանի միացյալ մարզական պատվիրակության մասնակցությունը Համահայկական խաղերին, առնվազն խորհրդանշական հավաքականով (բասկետբոլ), փորձեց հաջողացնել Լիբանանում ՀՀ դեսպանության աշխատակազմը: Երեք միություններն էլ, գլխավորապես ՀԵԸ «Անդրանիկն» ու ՀՄԸՄ-ը, դրամահավաք սկսեցին: Այս առիթով կապվելով ծագումով բեյրութցի, նախկինում համահայկական բասկետբոլիստ ու մարզիչ, համաշխարհային կոմիտեի անդամ Հրաչ Սամուելյանի հետ (Կիպրոս), իմացանք, որ ՀՄԸՄ-ին հաջողվել է հավաքել միայն 1500 ԱՄՆ դոլար, իսկ ՀԵԸ «Անդրանիկը» հավաքել է 6000 ԱՄՆ դոլար: ՀՄԸՄ-ի ղեկավարությունը պահանջել է, որ գումարները հավասարապես ծախսվեն բոլորի վրա, մանավանդ, որ հարկ էր լինում Հայաստան բերել նաեւ բեքեւ ասլեթիկայի թիմին, որը Լիբանանի լավագույններից է: Այս առաջարկը մերժել է ՀԵԸ-ի ղեկավարությունը, ասելով, թե չխաղոր մարզիկները նույնպես բազմաթիվ են ընկերակցության շարքում: Ի վերջո, օգոստոսի 20-ի գիշերը տեղի էր ունենալու վճռական ժողով, որոշելու՝ թե արդյո՞ք մասնակի մասնակցությունը համահայկական խաղերին կարելի է: Լիբանանահայ գաղթօջախը մնալով կառեւորագույններից մեկը, կարող է իր հրաժարականով հարվածի տակ դնել խաղերի հաջողությունը:

ՎԱՀՐԱՄ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Նախապատրաստական փուլը հաջող էր

ԱՄՆ-ի Հյուսթոն քաղաքում այսօր մեկնարկում է բռնցքամարտի աշխարհի 1-րդ բական առաջնությունը:

Հայաստանի հավաքականը, Ալեքսանդր Սարգսյանի եւ Վազգեն Բադալյանի գլխավորությամբ, աշխարհի առաջնություն է մեկնել հետեւյալ կազմով՝ Վարդանգ Դարչինյան (51 կգ, խառաջին կարգ), Արամ Ռամազյան (54 կգ), Արսեն Սիմոնյան (57 կգ), Արթուր Գեւորգյան (60 կգ), Միհրաբ Վանեսյան (75 կգ):

Այժմ Հյուսթոնում է նաեւ «Աստղեր» թերթի մարզական մեկնաբան Աշոտ Հակոբյանը, որին մրցավայր են գործուղել ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունն ու Հայաստանի մարզական լրագրողների համբավաշտական ֆեդերացիան: Ինչպես տեղեկացրին համբավաշտական սպորտային լրատվական ծառայությունից, Հակոբյանն արդեն ստացել է ուղարկել ԱՄՆ-ից:

Առաջնությանը նախորդող երկու շաբաթվա ընթացքում հայաստանյան մարզական պատվիրակությունը հյուրընկալվել է հայտնի բարեգործ, դոկտոր Ալբերտ Նազարյանի օջախում: Մեր հայրենակիցը, որ Հյուսթոնի փոքրաթանակ հայկական համայնքի ամենաակտիվ անդամներից է, դեռ անցած ամիս, տեղեկանալով, որ կայանալու է հայ վարպետների աշխարհի առաջնությանը լավագույնս նախապատրաստվելու նպատակով ցանկություն ունեն մեկնարկից երկու շաբաթ առաջ ուսումնամարզական հավաք անցկացնել մրցավայրում, պատրաստակամություն էր հայտնել հյուրընկալել իր տանը եւ այստեղ հոգալ նրանց բոլոր կարիքները: Եվ այս կարեւորագույն փուլը հնարավոր եղավ իրականացնել նրա բարի կամեցողության շնորհիվ: Ի դեպ, Ալբերտ Նազարյանի հոյակերտ առանձնատունը մինչ այս էլ եղել է Հայաստանից ժամանած հյուրերի հանգրվանը: Ալբերտի ցանկությամբ, Կալիֆոռնիայից Հյուսթոն էին եկել նրա ծնողները՝ եղբայրը եւ խոստովանությունը:

Նախապատրաստական փուլը բավականին հաջող է ընթացել: Ընդհանուր ֆիզիկական պատրաստվածությունը բարելավելուց բացի մեր մարզիկներն իրենց տեխնիկատակտիկական վարպետությունը հղկել են «Սավաննա բոքսինգ» ակումբում: Հայաստանի բռնցքամարտիկները փորձնական մրցամարտեր են անցկացրել ԱՄՆ-ի, Ռումինիայի հավաքականների մարզիկների հետ:

Մեր թիմի անդամներն արդեն տեղափոխվել են հյուրանոց: Այժմ նրանք անհամբերությամբ են սպասում առաջնության սկզբին: Ցավոք, մեզ ձի վնասվածք է ստացել Միհրաբ Վանեսյանը, որը, հավանաբար, չի մասնակցի մրցումներին:

«Մաքլարենի» մրցարշավորդների կրկնակի հաղթանակը

Բուդապեշտում անցկացվեց «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմեքենաների աշխարհի 50-րդ առաջնության 11-րդ փուլը:

«Հունգարոռինգ» մրցարշավուղում ընթացած պայքարում կրկնակի հաղթանակ տարան «Մաքլարեն» թիմի ներկայացուցիչները: Վաստակեն առաջին տեղը գրավեց աշխարհի ներկայիս չեմպիոն, ֆին Միկա Հակինենը: Ձենց սկզբից ստանձնելով առաջատարի դերը՝ նա այդպես էլ մինչեւ վերջ չզիջեց դիրքերը: Երկրորդ տեղը գրավեց բրիտանացի Դեյվիդ Կուլթհարդը: Երրորդ մրցանակակիր դարձավ ընդհանուր հաշվարկում առաջատար Էդդի Իրվայնը («Ֆերարի»): Իռլանդացի մրցարշավորդը երկար ժամանակ երկրորդ տեղում էր ընթանում եւ երբ եզրագծին մի քանի շրջան էր մնում, զիջեց «Մաքլարենի» ներկայացուցչին:

11 փուլից հետո կրկին առաջնությունը գլխավորում է Իրվայնը, որը 56 միավոր ունի: Երկրորդ տեղում ընթացող Հակինենը վերջին փուլում տարած հաղթանակի շնորհիվ այժմ եւս է մնում ընդամենը 2 միավորով:

Շթեֆի Գրաֆը հեռանում է...

Բոլոր ժամանակների մեծագույն թենիսիստուհիներից մեկը՝ գերմանուհի Շթեֆի Գրաֆը, հայտարարել է սպորտին վերջնականապես հրաժեշտ տալու մասին: 30-ամյա Շթեֆին ասել է, որ հրաժեշտ է տալիս առանց ափսոսանքի, քանի որ թենիսում հասել է ամեն ինչի: Իրոք, իր երկարատեւ մարզական կարիերայի ընթացքում գերմանացի թենիսիստուհին հաղթել է 107 մրցաշարերում: Նա 22 անգամ չեմպիոնուհու կոչում է նվաճել «Մեծ սաղավարտ» շարքի մրցաշարերում, ընդ որում 7 անգամ նվաճել է ամենահեղինակավոր մրցաշարի՝ Ուիմբլդոնի հաղթողի կոչումը: Շթեֆի Գրաֆի «աստղային տարին» 1988-ն էր: Նա հաղթող դարձավ «Մեծ սաղավարտ» շարքի բոլոր չորս մրցաշարերում՝ Ավստրալիայի, Ֆրանսիայի, ԱՄՆ-ի բաց առաջնություններում, Ուիմբլդոնում, ինչպես նաեւ նվաճեց Սեուլի օլիմպիադայի չեմպիոնուհու կոչումը:

Մամլո ասուլիսում Գրաֆը տեղեկացրեց, որ մտադիր է այժմ զբաղվել մարզական բիզնեսով: Նա նաեւ ասաց, որ շատ կուզենար ճանապարհորդել:

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՎՈՏԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ:

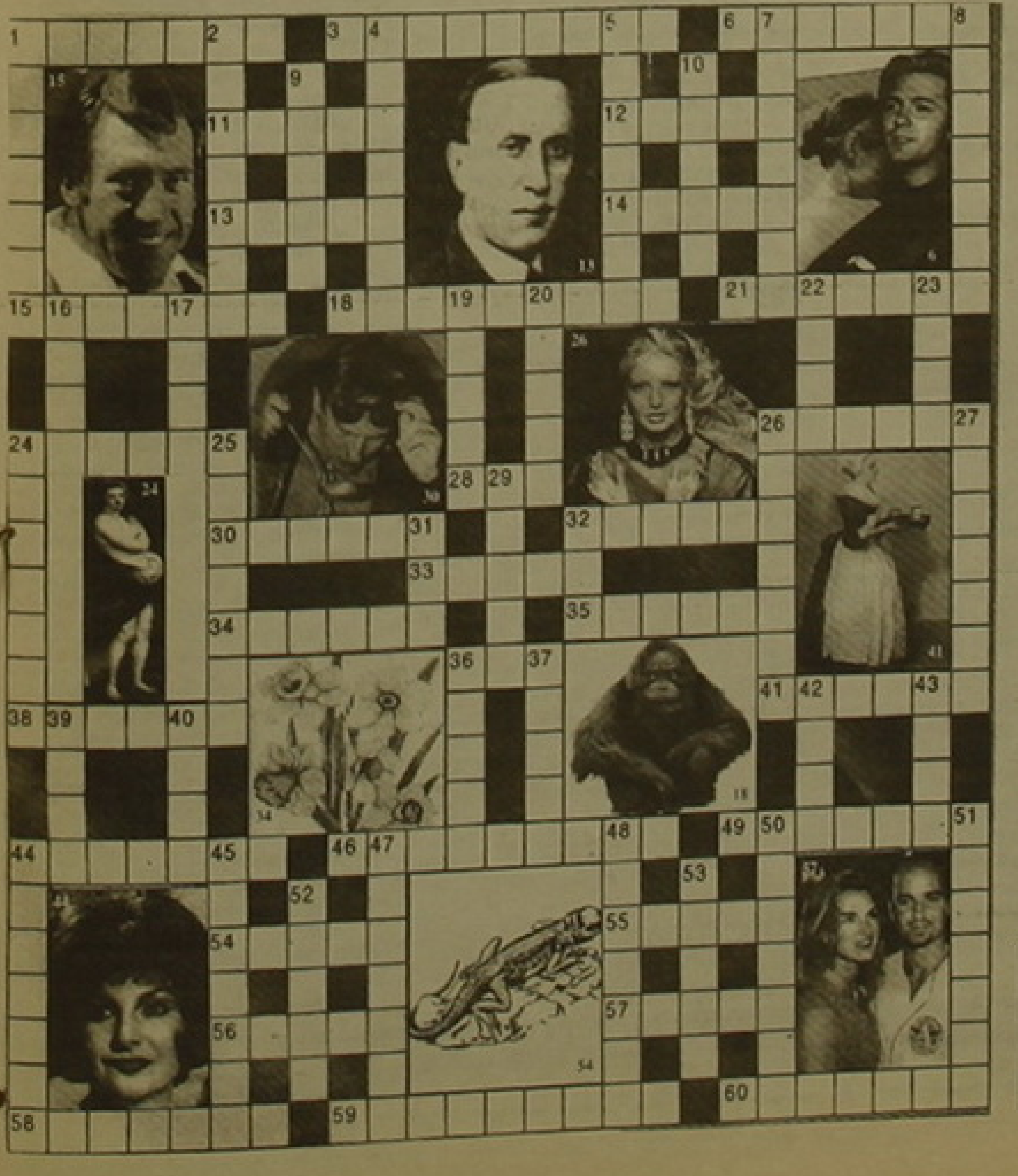

Ուղղահայաց

1. Այս ռուս դրամատուրգը «Իրկուտսկյան պատմության» հեղինակն է: 2. Ո՞վ է հոլանդացի ուժեղագույն այս թենիսիստը: 4. Միայն բանջարեղենով, մրգերով սնվող մարդ, վեգետարյան: 5. Այդ արդյունաբերական կենտրոն հանդիսացող լեհական այս քաղաքի հին արվարձանում գործում է աղի գոյացումների ստորգետնյա թանգարան: 7. Գետ Հայկական լեռնաշխարհում, Արեւելյան Եփրատ: 8. Այս քաղաքը Հռոմի պապի նստավայրն է: 9. Սանձանս...: 10. Քաղաք Կիլիկիայում: 16. Սոնորիզացված պարերը էին անվանում անձնական, ժամանցային կազմակերպը: 17. Ծովանկար այս գազան ունի սուր հոտ, անգույն է, թրթռակերպային երկրներում է: 19. Բեյլինի օպերան: 20. Որեւէ սիսալի ճշտում...: 22. Ի՞նչ է դաշտային բանաստեղծ Կուլանքսեսի անունը: 23. Ուրարտուի թագավոր մ. թ. ա. 735-ից: 24. Նշված հոդվածի գրականության հայտնի հուշարձան է, վեպերից ամենահինը: 25. Բուսական գլխարկիների խմբի բարդ օրգանական միացություն: 26. Այս բառն օգտագործում են բույսների երգը, նրանց ծաղկի ելեւէջները, գեղգեղանքը նկարագրելիս: 27. Հիշում ամերիկյան ֆրանսիական կինոարտադրության եւ կինոռեժիսուրայի ստեղծողն է: 29. Վարսահարդարների միջազգային մրցույթի այս ռուս դափնեկիրը երեւանում կազմակերպեց վարսահարդարների մրցույթ: 31. Սարդոնի լեռնագագաթներից: 32. Տրի կղզիներին, սառցաբեկորների կուտակված մեծ քարեր: 36. Այս կղզին գտնվում է Էգեյան ծովում: 37. Սեւ ծովյան առողջարանային քաղաք: 39. Օձի տեսակ: 40. Պարթեւ եւ հետագայում Հռոմեական մեծ ժառանգորդը ու փառաբանվել թենիսիստների երեւանում: 42. Պեյրուտի ծախս կտակը: 43. Շատ Սովետ հարցնում, այս նախարարը Հաբեթի սերնդից է, նրա Գեղեցիկի հայրը: 44. Նկարում հայազգի էստրադային հայտնի երգչուհին է: 45. Մեծածավալ Արեւելյան միջին դարերում կիրառված տարածում գտած երկրաչափական եւ ոճավորված բուսական մոտիվների միահյուսումից ստեղծված նախշ, որը կոչվում է նաեւ արաբանախշ: 47. Այս ուժեղագույն թենիսիստուհին շվեյցարացի է: 48. Հայոց թագավորը սերվել է Երվանդունիների տոհմից: 50. Նախախաղողային այս քաղաքը գտնվում է Կիպրոսում: 51. Նահանգ ԱՄՆ-ի հյուսիս-արեւմուտքում: 52. Երկրաչափական կենդանիների ինքնեկնագիրն իր վանողությունը: 53. Կանացի անուն:

Հորիզոնական

1. Մարգարիտ: 3. Այս ռուս երգչուհին (սոպրանո) ռուսական օպերայի աստղերից է: 6. «Առաջին սերը չի մոռացվում», այսպես է մտածում ռուսական էստրադայի այս աստղը: 11. Հայոց մայր գետը: 12. Պատմական երկիր Փոքր Ասիայի արեւմուտքում: 13. Այս այրը չկա հայտնի գրող է: 14. Խորհրդային համանմանաչ բալետմայստերը 1977-ին աշխատել է Երեւանի օպերայի եւ բալետի թատրոնում եւ նպաստել հայ բալետային արվեստի զարգացմանը: 15. Պատկերված մեծ արտիստն ու երգիչ-երգահանն ունեցել է բազմաթիվ սերեր, սակայն նրա սիրուհիները Մարինա Վլադիի հետ համարվում է դարի ամենապայծառներից սիրավեպը: 18. Նկարում կարմիր ո՞ր տեսակն է: 21. Առասպելում, չի մեռնում: 24. Այս նկարը հեղինակը նվիրել է իր երկրորդ կնոջը՝ Ելենա Ֆուրմանին, որը եղել է նաեւ նկարչի մի շարք գործերի բնորդուհին: Ո՞վ է կտավի հեղինակը: 26. Այստեղ աշխարհի մեծագույն պայծառատեսներից մեկն է, որին լրագրողներն անվանում են մարդ-ռադար: Նրա դրամը հերթեր են գոյացնում համաշխարհային աղյուսակներում, աստղերը, խաղամոլները: Ո՞վ է նա: 28. Հայաստանում գործող կուսակցություն: 30. Ֆրանսիական մեծատուններից մեկի մասնագետ հանդեպ մեր Պետրոսյան է: Նշել նրա կնոջ ամենահայտնի հերոսի անունը: 32. «Երազանքներ» կտավի նկարչի անունը: 33. Աշխարհում ընդունված կոմներից: 34. Նշել այս մանրե ծաղկի անունը: 35. Ի՞նչ անունով էր հրատարակվում 1912 թ. Լենինի հիմնադրած կուսակցական օրաթերթը: 36. Քաղաք Գերմանիայում է, Շպրեի գետի ափին: 38. Կարողջինով հատուկ բնակավայր Հայաստանում: 41. Ո՞վ է Դեյվիդի պատկերասրահում պահվող այս կտավի հեղինակը: 44. Հայ գրող, հրապարակախոս: 46. Ի՞նչ անվանում ունի ամենաքնքուշ թռչունը: 49. Նահանգ ԱՄՆ-ի հարավում: 54. Հնդիկ մոդեների այս գետի անունը: 55. Տոհմի, գետի նախահայրն ու հովանավոր հանդիսացող եւ պատասխանատու անպարտ դարձած կենդանի կամ բույս: 56. Գործելու ուժ, ձգտում, կարողություն: 57. Հեռուստային սիրված աշխարհահռչակ թենիսիստի եւ հոլիվուդյան կինոաստղի միջեւ տեւեց 2 տարի մի քիչ ավելի, եւ սեր հետո վերջնական այդ սերը հասավ իր վախճանին: Ո՞վ է կինոաստղը: 58. Նախախաղողային քաղաք Հյուսիսային Արեւելքում, Տիգրանի երկրամասում: 59. Քաղաք Ռուսաստանում, Կեմերովոյի մարզում: 60. Նահանգ Կանադայի հարավ-արեւմուտքում:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց 1. Վիրաստ: 2. Վիներ: 3. Վիզգեան: 4. Տոսկան: 5. «Զառնի»: 6. Աստաֆյան: 9. Գրիգորի: 13. «Պոպոզեին»: 14. Սերոբենցին: 16. «Վոյաջեր»: 17. Սոնարին: 22. Կամիրին: 23. Ֆոնգիզին: 25. Պուգաչովա: 28. «Սվետա»: 29. Սկարոլ: 30. Կափկաս: 32. Լայկա: **Հորիզոնական** 7. Վիկանիս: 8. «Տոսկարոլ»: 10. Սոֆիա: 11. Վրաստ: 12. Քանդիզյան: 15. Թորգոմ: 18. Ձեռնոտ: 19. «Սոխալոր»: 20. Բոռոգեր: 21. Տանեծեր: 24. Վեդարին: 26. Կոզիկ: 27. Տիրոս: 31. Եվյանաշեն: 33. Վիլոտ: 34. Ասնար: 35. Վիկտորի: 36. Նոզինգեր:

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԿՈՒ ՎԱՐԿԱԾ

Օգոստոսի 18-ին մեկուսարանում Աշոտ Բլեյանը ծեծի է ենթարկվել

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 18-ին Նուբարաշենի թիվ 1 մեկուսարանի պետի տեղակալ Գեւորգյանի կողմից բարոյական եւ ֆիզիկական խոշտանգման է ենթարկվել Աշոտ Բլեյանը: Օգոստոսի 20-ին հրավիրված մամլո ասուլիսում Բլեյանի պաշտպան Կարո Կարապետյանը հայտնեց, որ ինքը իր պաշտպանյալից տեղեկացել է, որ խոշտանգումը ուղեկցվել է «լավ եմ անում, ինչու ես Բաքու գնացել», «քո ստոր արժանիքների համար» եւ «ինչու ես «Առավոտում» մարդու իրավունքների եւ ազատությունների մասին հոդվածներ տպել» բացականչություններով: Ծեծից անմիջապես հետո, ինչպես Կարապետյանին է հայտնել Բլեյանը, իրեն տեղափոխել են պատժախուց, որտեղ հրաժարվել են իր նկատմամբ կիրառված գործողությունները բողոքարկելու համար թուղթ ու գրիչ տրամադրել:

Ինչպես վկայեց Աշոտ Բլեյանի պաշտպանության հասարակական խորհրդի անդամ Գեորգի Վանյանը, Բլեյանի առողջությունը պատժախցում կտրուկ վատացել է: Այդ մասին ինքը տեղեկացել է Մխիթար Սեբաստացի կրթահամալիրի տնօրենի հետ օգոստոսի 18-ին կայացած տեսակցության ժամանակ, որը, ըստ Վանյանի, անցել է քննիչի ներկայությամբ եւ 20 հոգուց բաղկացած զինվորական օղակով շրջապատված սենյակում: Տպավորությունը, խորհրդի անդամի խոսքերով, այնպիսին էր, ասես հանդիպում էին փախուստի փորձի մեջ կասկածվող սիցիլիական Նարկոմաֆիայի երկու պարագլուխներ:

Վանյանը հայտնեց նաեւ, որ Աշոտ Բլեյանի նկատմամբ կիրառված բռնությունների կապակցությամբ պաշտպան Կարապետյանը եւ խորհուրդը դիմում են հղել ՀՀ գլխավոր դատախազին եւ ՆԳ համապատասխան վարչության պետին: Դիմումում Բլեյանի նկատմամբ կիրառվող միջոցները որակելով որպես քաղաքական հետապնդում՝ հեղինակները պահանջել են Բլեյանին Նուբարաշենից տեղափոխել ԱԱՆ մեկուսարան, դադարեցնել պատժամիջոցների կիրառումը եւ շարունակել նախաքննությունը՝ առաջնորդվելով բացառապես օրինականության սկզբունքներով:

Թե ինչու են Բլեյանին տեղափոխել պատժախուց

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 18-ին, ժամը 17-00-ի սահմաններում Երեւան քաղաքի դատախազի օգնական, քննչական խմբի ղեկավար Հ. Պետրոսյանը «Նոր ուղի» կուսակցության փոխնախագահ Գ. Վանյանին թույլատրել է քննչական թիվ մեկ մեկուսարանում հանդիպել մայրաքաղաքի դատախազության վարույթում գտնվող քրեական գործով մեղադրյալ Աշոտ Բլեյանի հետ:

Ինչպես հայտնեցին ՆԳՆ հասարակայնության հետ կապի եւ լրատվության վարչությունից, հանդիպմանը մասնակցել է Երեւան քաղաքի դատախազության ավագ քննիչ Ա. Թամազյանը՝ նախօրոք կողմերին նախազգուշացնելով, որ զերծ մնան քննությանն առնչվող հարցեր շոշափելուց: Գ. Վանյանը նման նախազգուշացում ստացել է նաեւ Հ. Պետրոսյանից:

Սակայն, հանդիպման կողմերը, խախտելով զուտ կուսակցական հարցեր շոշափելու խոստումը, սկսել են անդրադառնալ քննությանը վերաբերող խնդիրներին: Ա. Թամազյանը այս կապակցությամբ նրանց կրկին դիտողություն է արել եւ հրավիրել քննչական մեկուսարանի ծառայության բաժնի երկու տեսուչների, որոնք անհրաժեշտության դեպքում պետք է դադարեցնեին հանդիպումը: Չնայած դրան, կողմերը շարունակել են անդրադառնալ քննության հարցերին, մասնավորապես որոշ վկաների ցուցմունքներին:

Կրկնակի դիտողություն անելով, Ա. Թամազյանը պահանջել է ծառայության աշխատակիցներից՝ Բլեյանին դուրս բերել սենյակից խուց տեղափոխելու համար: Այդ պահին Գ. Վանյանի հրահրմամբ Բլեյանը եւ Վանյանը սկսել են անվայել արտահայտություններ անել ներկաների եւ տարբեր պաշտոնատար անձանց հասցեին: Միայն մեկուսարանի ղեկավարության միջամտությամբ ու ջանքերով միջադեպը դադարեցվել է:

Իրավիճակը կարգավորելու նպատակով Ա. Բլեյանը մեկուսարանների ներքին կանոնադրությանը համապատասխան մեկուսացվել է առանձնախցում, իսկ Գ. Վանյանը դուրս է հրավիրվել մեկուսարանի տարածքից: Երեւանի դատախազության քննչի կազմած արձանագրության հիման վրա եւ ըստ գործող նորմերի, համապատասխան ձեւակերպումներից հետո, կալանավոր Ա. Բլեյանը մեկուսացվել է պատժախցում:

Բանկիրներին ոչ ոք չի պատրաստվում կախաղան հանել

Սկիզբը էջ 1

«Ազգը» իր կողմից հավելում է, որ վարչապետի սույն փաստարկը մեր բանկային համակարգի անկախության լավագույն հաստատումն է, եթե անգամ վարչապետին վարկ չեն տրամադրում արտոնյալ պայմաններով, ապա մեր բանկիրները ոչնչից չեն վախենում: Ու թեպետ ԿԲ նախարարն ու «Արդշինբանկի» նախագահն առաջարկեցին իրենց զերծ պահել ներքին գործերի, իրավապահ մարմինների ու կառավարության անհարկի միջամտություններից, սրբության սրբոցի պես պահպանել բանկային գաղտնիքը, արդեն պարզ է, որ բանկային զարգացման հաջող նախադրյալները Հայաստանում առկա են:

Ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը հորդորեց բանկիրներին իջեցնել տոկոսադրույքները, քանզի յուրաքանչյուր մեկ տոկոս նվազեցված վարկային տոկոսադրույքը լրացուցիչ բիզնեսներ է բերում Հայաստան: «Արդշինբանկի» եւ «Ագրոբանկի» ղեկավարներն իրենց կողմից հավելեցին՝ վտանգ կա, որ անգամ Լինսի հիմնադրամի գումարները մենք չենք կարող ամբողջությամբ իրացնել, ուստի Արգիկ Սուվարյանը («Ագրոբանկ») առաջարկեց Լինսի հիմնադրամի գումարներն ուղղել ապահովագրական հիմնադրամների ստեղծմանը, իսկ Լեւոն Ծարմանյանն առաջարկեց կառավարությանը որոշակի գումարներ ներդնել ձեռնարկություններին բիզնես-պլաններ գրել սովորեցնելու եւ միջազգային չափանիշներով ֆինանսական հաշվետվություններ ներկայացնելու համար: Հայաստանի բանկային համակարգին կայունություն է անհրաժեշտ, որպեսզի ստեղծվեն երկարաժամկետ փողեր, ձեւավորվեն ներդրումային ընկերություններ, կենսաթոշակային հիմնադրամներ ու ապահովագրական ընկերություններ: Վազգեն Սարգսյանը համաձայնեց եւ խոստացավ իրավապահ մարմինների ներքին օղակների ինքնագործունեությունից ազատել բանկերին, իսկ բարձրաստիճան պաշտոնյաների անունից հավաստեց, որ նրանք երբեք շահագրգիռ նպատակներով մուտք չեն գործի բանկեր: Բանկիրները կպաշտպանվեն այնքանով, որքանով դա անհրաժեշտ է, քանզի ավելորդ պաշտպանությունը միշտ հանգեցնում է անպատժելիության: Վազգեն Սարգսյանը հիշեց իր ՊՆ նախարար լինելու ժամանակաշրջանը, երբ ինքն առավել քան անհրաժեշտ էր պաշտպանում էր հրամանատարներին: Բանկիրներին ոչ ոք չի ուզում կախաղան հանել, նրանց առաջարկվում է ընդամենը վարչապետի հետ համատեղ հանդիպել արդյունաբերող ձեռներեցների, իմա՝ վարկառուների հետ եւ համատեղ կամուրջներ ստեղծել գործարար ու բանկային կողմերի միջեւ: Առաջիկայում կառավարության նույն այս սեղանի շուրջ բանկիրները կհանդիպեն արդյունաբերողներին՝ վարչապետի նախաձեռնությամբ:

ՆԱԻՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

21 օգոստոս

10.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.40 Մարդը եւ բնությունը
11.05 Գիտահանրամատչելի կինոյի ժամ. «Արտաշատ»
11.15 Գ/Ֆ «Ռոբին Հուդի նետերը»
12.30 Գ/Ֆ «Հասակում»
15.00 Մուլտֆիլմ «Վայրի կարապներ»
16.00 Մարզաշխարհ
16.30 Ռուբիկոն
17.00 Հայլուր
17.20 Արեգ
17.50 Մուլտֆիլմեր. «Մոխակը», «Ինքնաեռ Իվան Իվանովիչը», «Գիշերային ծաղիկ»
18.20 Խոսք եւ երաժշտություն. Կոնստանտին Օրբելյան
19.00 Խորան լուսո
19.10 Հավատամք
19.30 Հեռուստասերիալ «Կրքեր»
20.00 Կարծիք
20.30 Մարդու իրավունքները Հայաստանում
21.00 Հայլուր
21.40 Զինում
22.15 Բոհեմ
22.55 Ինչ կա չկա
23.25 Գ/Ֆ «Ցոնինգ»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

Մշակույթ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.20 Համերգ. Ջո Քոքեր
19.55 Սիրո անատոմիա
20.30, 0.35 Լրաբեր
21.05 Չմարող աստղեր. Անտուան դը Սենտ-Էքզյուպերի
22.00 Միրեյլ Մաթյեն
22.10 Մորիս Ռավել եւ Մորիս Բեժար. «Բոլերո»
22.30 «Զինվոր Ջեյնը»

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության». շեյփինգ Սինդի Քրոֆորդի հետ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30, 18.25 Մուլտֆիլմ
15.50 Գ/Ֆ «Վարձու հարսնացուն»
17.15 Վ/Ֆ «Մահաբեր արկածներ»
18.00 Հմայիլ
18.25 Վ/Ֆ «Հոլիվուդի մահաբեր հնարքները»
19.00 Սամուրի խոսնակ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Գ/Ֆ «Առաջինը չի վնասի»
20.25 Գ/Ֆ «Անսովոր պատմություններ»
21.50 Չապլինի վաղ ֆիլմերից
22.15 Հետագիծ Այդին Մորիկյանի մասնակցությամբ
23.05 Ոսկե սրինգ
24.00 Անդորր
0.05 Մի անգամ
0.10 Սուր սենյակ
0.35 Գ/Օ «Առանց դեմքի մարդը»

9.00 Գ/Ֆ «Էդգարն ու Քրիստինան» (գլխ. դերում Վ. Արծմանե, 1966)
10.25 Հոգեւոր հովվի խոսքը. Միտրոպոլիտ Կիրիլ
10.45 Տնային գրադարան
11.00 Նորություններ
11.30 15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Կենդանիների աշխարհում
16.55 Թե ինչպես է եղել
17.35 Ֆուտբոլ «Դինամո» - «Լոկոմոտիվ»
18.50 Նորություններ
20.00 «Երալաշ»
20.25 Գ/Ֆ «Կապիտան» (դերերում Ժ. Մարե, Բուրվիլ)
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
00.35 Նորություններ
00.50 Գ/Ֆ «Համլետ» (ռեժ. Ֆրանկո Զեֆիրելլի)

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Ծղրիդ Կուզյայի արկածները»
9.20 Գ/Ֆ երեխաների համար «Բելյանոչկան եւ Ռոզոչկան» (Գերմանիա)
10.30 Մուլտֆիլմեր
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 Ինքդ քեզ. ռեժիսոր
12.05 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.50 Մեր առաջին հայացքից
13.15 Ոսկե բանալի
13.30 Լավ նորություններ
13.45 Մուլտֆիլմեր «Հեքիաթ հինգ Վոլոդյայի մասին», «Դե, սպասիր»
14.00 Հայրիկը, մայրիկը եւ ես սպորտային ընտանիք ենք
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Կարճամետրաժ ֆիլմ երեխաների համար «Պատահար փռում» (Իսպանիա)
15.45 Գ/Ֆ «2001» (Հնդկաստան)
18. 00 Ռուսական մարտ
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Հին բանկարան. Դայջեստ. 70-ական թվականներ (2-րդ մաս)
21.30 Դոպե «Ռուսական Սքելս»
22.00 Եվգենի Սատվենեը, Գալինա Պոլսկիխը «Սիրել ռուսական ձեւով» ֆիլմում
23.45 Թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնություն
01.15 Թեժ սենյակ

22 օգոստոս

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.45 Մուլտֆիլմ «Ես քեզ սպասում եմ, կետաձուկ», «Երեք ընկերները եւ գոգնոցը»
12.00 Զինում
12.35 Հնդկական կինոյի ժամ. «Դատապարտվածը»
15.00 Հեռուստաթատրոնի տեսադարանից. Գեւորգ Գեւորգյան. «Դաշտադեն»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
18.35 Մուլտֆիլմեր «Ամենա, ամենա, ամենան», «Անհնազանդ այծիկը»
19.00 Գեորգի Ասատրյանի «Ոսկե աշունը»
19.30 Համով զրույց
20.00 Ակունքներ
20.15 Անմեղության կանխավարկած
20.45 Երգում է Գեւորգ Հունանյանը
21.00 8 1/2 Գ/Ֆ «Կամիլ Կլոդել»
23.45 Ջազի վարպետները

Մշակույթ

19.00 Լիամետրաժ մուլտիպլիկացիոն ֆիլմ «Ալիսը հրաշքների աշխարհում»
20.20 Միասին
20.55 Միրեյլ Մաթյեն
21.05 Համերգ. Էլթոն Ջոն
21.35 Պոետի մասին մենախոսություն. գրող Արտեմ Հարությունյանը Ռուբեն Ռուբենի մասին
22.05 Մշակութային լրատու «Կիրակի»
22.45 Գ/Ֆ «Կայարան երկուսի համար»

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության» շեյփինգ Սինդի Քրոֆորդի հետ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 Գ/Ֆ «Փոքրիկից հետո»
16.05, 17.30 Մուլտֆիլմ
16.20 Հետագիծ
17.05 Գիսաստղեր
18.35 «Անծանոթ աշխարհը» ներկայացնում է «Տիբեթ»
19.00 Գ/Ֆ «Միսիսիպիի ուրվականը»
21.10 Մի անգամ
21.30 Երաժշտական վերհուշ
22.00 Խուժան ալիք
22.30 «Յոթ քար» լրատվական-վերլուծական ծրագիր
23.00 Լուսնի հակառակ կողմը
23.30 Գ/Ֆ «Մինիոն»

9.00 Մուլտսեանս
9.10 Գ/Ֆ «Պատահական ուղեւորները» (դերերում Վ. Գոստյուխին, Լ. Գրեբենշչիկով)
10.20 Դիսնեյ-ակումբ
11.00 Նորություններ
11.15 Կռիլովի «Անլուրջ նոթեր» ծրագիրը
11.35 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.10 Վաղորդյան աստղ
13.05 Բանակային խանութ
13.30 Նվագիր, հարմոն սիրելի
14.05 Գյուղական տեղեկատու
14.25 Սերիալ «Կուստոյի թիմի բոլոր ճամփորդությունները»
15.20 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.00 Նորություններ
16.15 Դիսնեյ-ակումբ «Չիպն ու Դեյլը»
16.45 Դիսնեյ-ակումբ «Ալադին»
17.15 Հոկեյ. «Սպարտակ» գավաթի խաղեր
19.55 «Երալաշ»
20.10 Գ/Ֆ «Ամեն ինչ լավ կլինի» (դերերում Մ. Ուլյանով, Ա. Ջերուեւ)
22.00 Ժամանակ
22.35 Գ/Ֆ «Բանզայ» (ռեժ. Կլոդ Զիդի)
00.25 «Լուսամփոփ»
00.55 Դետեկտիվ սերիալ. «Մայք Համմեր. Մայք Համմերի վերադարձը»

РТР

9.00 Մուլտծրագիր
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Գյուղական լուրեր
10.30 РТР-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագը» ներկայացնում է
12.00 «Քաղաքիկ»
12.30 Մանկան շուրթերով
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 Սերիալ «Կիրք եւ դրախտ»
15.00 Լուրեր
15.30 Մուլտֆիլմեր
16.10 Թոք-շոու «Անուշ լինի»
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգ»
18.05 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.00 Մարինա Լադինինան, Սերգեյ Լուկյանովը «Կուբանի կազակները» ֆիլմում
21.00 Հայելի
21.55 Ալեքսեյ Ժարկովը, Վլադիմիր Էտուշը «Մի արթնացրեք քնած շանը» ֆիլմում
00.20 «Վ-2»-ը ներկայացնում է
01.15 Թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնություն
02.30 Հերթապահ բաժանմունք

23 օգոստոս

17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմ «Ռիկի-Տիկի-Տավի», «Լեգենդ Գրիգի մասին»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Փաստագրական կինոյի ժամ. «Գուսանի սերը»
19.30 Առաջընթաց
20.00 Հիթ շքերթ
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակատալոգ
21.45 Այսօր
22.10 Կրկնվող ֆիլմերի էկրան. Գ/Ֆ «Ես գիտեմ, որ դու գիտես, որ ես գիտեմ»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
Արբանյակային հեռարձակմամբ
01.20 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»

Մշակույթ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.10 Բնաշխարհ. «Կենդանիներն էլ են կատակում»
19.35 Պլաչիդո Դոմինգո. արիաներ օպերաներից
20.05 Մարզաշխարհն անցած շաբաթ
20.30, 0.50 Լրաբեր
21.05 «Չիթենյաց դղյակը»
22.00 Միրեյլ Մաթյեն
22.10 Կանքեն
22.50 Գ/Ֆ «Մանհեթենում գիշեր է իջնում»

9.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Օնասիս» (1-ին մաս)
ավարտին Յոթ քար (կրկնություն)
19.00 Մուլտֆիլմ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Սուրհանդակ
19.50 Ավետաս
20.30 20-րդ դարի մեծագույն հանցագործությունները. Ալ Կապոնե
21.05 Հմայիլ
21.50 Գ/Ֆ «Մայրուղի»
24.00 Անդորր
0.05 Գ/Ֆ «Սպանության ժամը»

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Ձնեմարդ Հարին»
16.40 Մուլտսեանս «Դե, սպասիր»
16.55 Աստղային ժամ
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Հանուն սիրո»
19.00 Նորություններ
19.15 «Երալաշ»
19.30 Պոզների «Դիմակով մարդը» ծրագիրը
20.10 Այստեղ եւ հիմա
20.25 Գ/Ֆ «Ուղղահայաց մրցավազք» (դերերում Ա. Մյագկով, Վ. Գաֆտ)
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.40 Թերեւս
22.50 Սերիալ «Լեռնականը IV», «Պատվի խոսք»
23.50 «Հայացք»
00.35 Գ/Ֆ «Ընտանեկան երջանկություն» (դերերում՝ Ա. Միրոնով, Վ. Գաֆտ, Ա. Ֆրեյնդլիխ)
02.10 Նորություններ

РТР

8.00-10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 Ապրանքներ փոստով
11.10 Սերիալ «Միլեդի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 Լուրեր
12.35 Սերիալ «Մոխակի պատասխանը» (Անգլիա)
13.30 Հայելի
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Անտոնելա»
16.25 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.10 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.20 Հոմեոպատիա եւ առողջություն
17.25 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աստառակ
19.00 Սերիալ «Մեր գաղտնիքի ամառը»
20.00 Հերթապահ բաժանմունք
20.30 РТР-ի փոստը
21.40 Մանրամասներ
21.55 Կինոյի ժամ. Լեոնիդ Կուրավլյովը, Եվգենիա Սիմոնովան «Աֆոնյա» ֆիլմում
23.40 Թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնություն
00.45 Հերթապահ բաժանմունք

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (569393, 581351), տեղեկագրով (1200 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Ինդեքս 69149. Պատվեր 1101. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 20. 08. 1999. Գինը 100 դրամ